

DOKUMENT IDENTIFIKACIJE INVESTICIJSKEGA PROJEKTA

ZAGOTAVLJANJE PRIMERNE RABE KRAŠKIH TRAVIŠČ IN OSTENIJ ZA
OHRANJANJE IZBRANIH HABITATNIH TIPOV IN VRST NA OBMOČJU
NATURE 2000 »KRAS« (ZAKRAS2)

PROJEKT ZAKRAS2

Odgovorna oseba: POLONA KOVAČIČ, direktorica JZ PŠJ

LJUBLJANA, 23. 6. 2025

KAZALO VSEBINE

1	Uvodno pojasnilo	4
2	Navedba investitorja in upravljavca, izdelovalca investicijske dokumentacije ter strokovnih sodelavcev.....	6
2.1	Navedba investitorja	6
2.2	Navedba izdelovalca investicijske dokumentacije	6
2.3	Navedba upravljavca	6
2.4	Strokovni delavci oz. službe, odgovorne za nadzor nad pripravo ustrezne investicijske in	8
	projektne dokumentacije	8
3	Analiza stanja z opisom razlogov za investicijsko namero	8
3.1	Analiza stanja ciljnih habitatnih tipov in vrst	8
3.2	Razlogi za investicijsko namero	11
3.3	Ciljne skupine	12
4	Opredelitev razvojnih možnosti in ciljev investicije in ter preveritev usklajenosti z razvojnimi strategijami	12
	in politikami	12
4.1	Razvojne možnosti in namen projekta	12
4.2	Splošni in specifični cilji projekta.....	13
4.3	Skladnost investicije s strateškimi dokumenti in politikami.....	14
5	Predstavitev upoštevanih variant	17
5.1	Varianta 0: Brez investicije.....	17
5.2	Varianta 1: Z investicijo.....	19
6	Opredelitev vrste investicije in ocena investicijskih stroškov	20
6.1	Vrsta investicijskega projekta.....	20
6.2	Okvirni obseg in specifikacija stroškov.....	20
6.2.1	Ocena stroškov investicije po stalnih cenah za Varianto 1.....	20
6.2.2	Ocena stroškov investicije po tekočih cenah za Varianto 1.....	21
6.2.3	Ocena stroškov investicije za varianto 0.....	21
6.3	Delitev investicijskih stroškov na upravičene in neupravičene	22
7	Opredelitev temeljnih prvin, ki določajo investicijo	24
7.1	Spisek strokovnih podlag.....	24
7.2	Opis lokacije	24
7.3	Opredelitev veljavnih prostorskih aktov	25
7.3.1	Občinski prostorski načrti.....	25
7.3.2	Zahtevana soglasja, dovoljenja.....	26
7.4	Časovni načrt izvedbe investicije.....	26
7.4.1	Varianta 1: Z investicijo	26
7.4.2	Varianta 0: Brez investicije.....	29
7.5	Varstvo okolja.....	29
7.5.1	Načelo, da se ne škoduje bistveno okoljskim ciljem Evropske unije (DNHS).....	30
7.5.2	Ocena stroškov za odpravo negativnih vplivov	31
7.6	Kadrovsko-organizacijska shema.....	31
7.6.1	Struktura zaposlenih na projektu po partnerjih	33
7.7	Predvideni viri financiranja investicije v stalnih in tekočih cenah	35
7.7.1	Varianta 1: Z investicijo	35
7.7.2	Varianta 0: Brez investicije.....	35
7.8	Informacija o pričakovani stopnji izrabe zmogljivosti oziroma ekonomski upravičenosti projekta.....	35
8	Ugotovitev smiselnosti in možnosti nadaljnje priprave investicijske, projektne, tehnične in druge	36
	dokumentacije s časovnim načrtom	36
9	Prikaz rezultatov ocenjevanja z utemeljitvijo upravičenosti investicijskega projekta	37

KAZALO TABEL

Tabela 1: Prikaz zaposlenih po organizacijah, ki so sodelovali pri pripravi projektne dokumentacije	8
Tabela 2: Habitatni tipi ter rastlinske in živalske vrste iz PUN 2023-2028 – Priloge C.....	8
Tabela 3: Dodatno vključene vrste iz PUN 2023-2028 – Priloge B.....	9
Tabela 4: Pomeni oznak stanja ohranjenosti.....	10
Tabela 5: Ocena stanja ohranjenosti habitatnih tipov za območje Krasa iz Priloge C PUN 2023-2028.....	10
Tabela 6: Ocena stanja ohranjenosti rastlinskih in živalskih vrst za območje Krasa iz Priloge C PUN 2023-2028.....	11
Tabela 7: Prikaz varstvenih ciljev, ukrepov in aktivnosti ter pripravljavcev vsebin	13
Tabela 8: Priloga C PUN 2023-2028 za območje Krasa	15
Tabela 9: Prikaz ukrepov PUN 2023-2028, ki so predmet projekta ZAKRAS2.....	16
Tabela 10: Ocena stroškov investicije po stalnih cenah	21
Tabela 11: Ocena stroškov investicije po tekočih cenah	21
Tabela 12: Ocena stroškov investicije po stalnih cenah s prikazom upravičenosti stroškov.....	23
Tabela 13: Ocena stroškov investicije po tekočih cenah s prikazom upravičenosti stroškov.....	23
Tabela 14: Prikaz časovnice za izvedbo investicije s popisom aktivnosti.....	27
Tabela 15: Predvideni vplivi na okolje, omilitveni ukrepi in priporočila	30
Tabela 16: Prikaz načrtovanega kadra za izvedbo projekta ZAKRAS2	34
Tabela 17: Struktura zaposlenih po partnerjih	34
Tabela 18: Viri financiranja investicije po stalnih cenah (v EUR, z DDV).....	35
Tabela 19: Viri financiranja investicije po tekočih cenah (v EUR, z DDV).....	35

KAZALO SLIK

Slika 1: Prikaz projektnega območja z lokacijami izvajanja varstvenih ciljev.....	25
---	----

OKRAJŠAVE

OKRAJŠAVA	OPIS OKRAJŠAVE
PŠJ	Javni zavod Park Škocjanske jame, Slovenija
ZRSVN	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
DOPPS	Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije
MONG	Mestna občina Nova Gorica
MOK	Mestna občina Koper
OHK	Občina Hrpelje-Kozina
PEKP	Program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji
PUN 2023-2028	Program upravljanja območij Nature 2000 za obdobje 2023 do 2028
MNVP	Ministrstvo za naravne vire in prostor
k.o.	Katastrska občina
DDV	Davek na dodano vrednost
DIIP	Dokument identifikacije investicijskega projekta
PIZ	Predinvesticijska zasnova
IP	Investicijski program
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj
ha	Hektar
UMAR	Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj
ZON	Zakon o ohranjanju narave
PVO	Presoja vplivov na okolje

1 UVODNO POJASNILO

Dokument identifikacije investicijskega projekta (DIIP) obravnava izvedbo investicijskega projekta z naslovom »Zagotavljanje primerne rabe kraških travnišč in ostenij za ohranjanje izbranih habitatnih tipov in vrst na območju Nature 2000 Kras« in akronimom ZAKRAS2«. DIIP je osnovni dokument, ki vsebuje podatke, potrebne za določitev investicijske namere in ciljev v obliki funkcionalnih zahtev, ki jih bo morala investicija izpolnjevati. Obenem predstavlja tudi podlago za odločanje o nadaljnji izdelavi investicijske dokumentacije oz. nadaljevanju investicije.

Projekt ZAKRAS2 je bil pripravljen za črpanje sredstev iz Programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji (PEKP) iz prednostne naloge 3: *Zelena preobrazba za podnebno nevtralnost*. Izvajal se bo v obalno – kraški statistični regiji (SI044). Prispeval bo k doseganju kazalnika učinka z ID številko RC037 (za bolj razvite regije) v sklopu specifičnega cilja RSO2.7: *Izboljšanje varstva in ohranjanja narave ter biotske raznovrstnosti in zelene infrastrukture, tudi v mestnem okolju, ter zmanjšanje vseh oblik onesnaževanja*, in sicer z ukrepi na izvedenih skupno 211,3507 ha površin na Natura 2000 območjih, kar je približno četrtnina zastavljenega nacionalnega kazalnika, katerega ciljna vrednost je 800 ha.

Poleg prispevka k kazalniku učinka, projekt ZAKRAS2, s svojo izvedbo prispeva tudi k kazalniku rezultata, in sicer k programsko specifičnemu kazalniku št. 3: *Vsaj 50% ciljnim vrstam in habitatnim tipom s seznama prednostnih projektov (in 75% iz posameznega projekta), določenih v Programu upravljanja območij Natura 2000 se mora izboljšati stanje ohranjenosti*.

Izhodišča za črpanje evropskih sredstev za specifični cilj RSO2.7 PEKP za podana v Prilogi C Programa upravljanja območij Nature 2000 za obdobje 2023 do 2028 (PUN 2023-2028). Ministrstvo za naravne vire in prostor (MNVP) je v Prilogo C za območje Krasa, ki obsega Natura 2000 območje Kras (SI3000276, SI5000023) in Natura 2000 območje Dolina Branice (SI3000225), uvrstilo tri ciljne habitatne tipe in enajst rastlinskih ter živalskih vrst.

V projekt so vključeni ukrepi in aktivnosti za izboljšanje stanja vseh vrst in habitatnih tipov iz Priloge C. Poleg tega so bile v projekt ZAKRAS2 vključene tudi dodatne aktivnosti in ukrepi za ohranitev netopirjev - velikega podkovnjaka (*Rhinolophus ferrumequinum*) (SP_1304) in vejicatega netopirja (*Myotis emarginatus*) (SP_1321) - na gradu Rihemberk, zaradi nujnosti takojšnjega ukrepanja. Kotiščem teh vrst na stropnih konstrukcijah objekta namreč grozi zrušitev, kar bi lahko povzročilo izgubo celotne populacije.

Projekt ZAKRAS2 obravnava vsebinsko in prostorsko jasno opredeljene ukrepe na konkretnih lokacijah in ima predvidenih sedem varstvenih ciljev:

1. Izboljšanje stanja ohranjenosti vzhodno submediteranskih suhih travnišč (*Scorzoneretalia villosae*) (HT_62A0) in vrst, ki so z njimi povezane, vključno hribskim škrcancem (*Lullula arborea*) (A246), vrtnim strnadom (*Emberiza hortulana*) (A379) in raznolistno mačino (*Serratula lycopifolia*) (SP_4087), z usmerjenim odstranjevanjem zarasti, dosejevanjem semen na vrstno siromašnih zemljiščih, odstranjevanjem invazivnih vrst in uvedbo rotacijske paše.
2. Izboljšanje stanja barjanskega okarčka (*Coenonympha oedippus*) (SP_1071) z obnovo habitatov preko pogodbenega varstva in prilagojenega kmetijskega gospodarjenja s spodbujanjem časovno usklajene košnje v kombinaciji s pašnim režimom.
3. Izboljšanje stanja jam, ki niso odprte za javnost (HT_8310) in človeške ribice (*Proteus anguinus*) (SP_1186) z organizacijo čiščenja štirih jam in enega brezna ter odstranitvijo odpadkov.
4. Izboljšanje stanja hribskega urha (*Bombina variegata*) (SP_1193), velikega pupka (*Triturus carnifex*) (SP_1167) in laške žabe (*Rana latastei*) (SP_1215) z obnovo 12 kalov, dveh vodnih teles na gradu Rihemberk in obnovo vodnega zadrževalnika v Klancu pri Kozini, s čimer se bodo izboljšali razmnoževalni in habitatni pogoji. Poleg obnove vodnih teles se bo vzpostavilo podhode in varovalne ograje v Klancu pri Kozini in s tem zagotovilo varne pogoje migracijskih poti in zmanjšalo smrtnost zaradi cestnega prometa ter prenašalo dvoživke na kritičnih cestnih odsekih. Dvoživke se bo na določenih odsekih tudi ročno prenašalo.
5. Izboljšanje stanja ohranjenosti ilirskih hrastovo-belogabrovih gozdov (HT_91L0) z odstranitvijo tujerodnih drevesnih vrst in zasaditvijo nosilnih drevesnih vrst, s čimer se bo izboljšalo ekološke pogoje za ključne vrste

tega habitata in izboljšanje stanja hrastovega kozlička (*Cerambyx cerdo*) (SP_1088) s kompenzacijskim plačilom za odkup starih hrastov, ki bodo prepuščeni naravni razgradnji in bodo s tem postali optimalen razmnoževalni habitat hrastovega kozlička.

6. Izboljšanje stanja ohranjenosti smrdokavre (*Upupa epops*) (A232) in velikega skovika (*Otus scops*) (A214) z nameščanjem gnezdilnic, sajenjem dreves ter obnovo suhih zidov v mozaikih travnišč in grmišč.
7. Izboljšanje stanja ohranjenosti velikega podkovnjaka (*Rhinilophus ferrumequinum*) (SP_1304) in vejicatega netopirja (*Myotis emarginatus*) (SP_1321) z obnovo kotišč in prilagoditvijo osvetljenosti na gradu Rihemberk.

Poleg varstvenih ciljev projekt predvideva tudi obsežne komunikacijske in ozaveševalne aktivnosti, ki so ključnega pomena za dolgoročno ohranjanje naravne dediščine ter krepitev zavedanja o pomenu omrežja Natura 2000. Okoli obnovljenega vodnega zadrževalnika v Klancu pri Kozini se bo vzpostavila učna pot z interpretacijskimi točkami, ki bodo obiskovalcem podale informacije o namenu projekta in pomenu naravnih vrednot območja. Obnovil se bo tudi vaški dom v vasi Gabrovica. Vaški dom se bo preoblikovalo in nadgradilo v interpretacijski center naravne dediščine Kraškega roba. Center bo obiskovalcem nudil poglobljen vpogled v značilnosti kraške pokrajine, pomen varstva habitatov in pomen trajnostnega obiska. Za učinkovitejše usmerjanje obiskovalcev ter zmanjšanje pritiska na najbolj občutljive dele Kraškega roba bodo v neposredni bližini centra vzpostavljene tri nove vstopne točke z urejenimi parkirišči: Črnotiči (k.o. Črnotiči, parcela 833/1), Zazid (k.o. Zazid, parcela 262/1) in Smokvica (k.o. Movraž, parcela 4736/1). Na gradu Rihemberk bodo obstoječi prostori nadgrajeni z vsebinami za interpretacijo naravovarstvenih tem, s poudarkom na pomenu varstva netopirjev in drugih ogroženih vrst, ki živijo na tem območju. V sklopu projekta bo pripravljen tudi izobraževalno-ozaveševalni dokumentarni film o Krasu, ki bo pripomogel k boljšemu razumevanju kraških ekosistemov in varstvenih izzivov regije ter hkrati prispeval k prepoznavnosti projekta v širši javnosti.

Poleg specifičnih varstvenih in ozaveševalnih ukrepov projekt vključuje tudi splošne aktivnosti informiranja javnosti, namenjene širjenju prepoznavnosti projekta ter poudarjanju pomena evropskih kohezijskih sredstev za varstvo narave. Komunikacija z javnostjo bo potekala prek spletne strani projekta in družbenih omrežij, kjer bodo redno objavljene novice o poteku aktivnosti, doseženih rezultatih ter prihajajočih dogodkih. Pomembno vlogo pri nagovarjanju širše javnosti bo imelo tudi sodelovanje z mediji. V ta namen bodo organizirane tri tiskovne konference, na katerih bodo predstavljeni ključni mejniki in dosežki projekta.

Na projektnem območju bodo nameščeni označevalni elementi, ki bodo obiskovalce seznanjali z vsebino projekta in varovanimi območji. Pripravljen bo tudi raznolik promocijski material za učinkovito ozaveščanje različnih ciljnih skupin – od lokalnih prebivalcev do obiskovalcev in strokovne javnosti.

Projekt ZAKRAS2 bo z izvajanjem celovitih varstvenih ukrepov ter aktivnim vključevanjem lokalnih deležnikov prispeval k dolgoročnemu izboljšanju stanja ključnih habitatov in vrst na Krasu. S celostnim pristopom k varovanju narave in trajnostnemu upravljanju krajine bo pomembno prispeval k uresničevanju ciljev omrežja Natura 2000 ter splošnemu izboljšanju ekološkega stanja območja.

Projekt se bo izvajal štiri leta, predvidoma od avgusta 2025 do konca avgusta 2029. Ocena stroškov investicije po stalnih cenah z vključenim DDV znaša 5.495.932,07 EUR oz. 5.747.840,45 EUR po tekočih cenah z vključenim DDV.

Vodilni partner in investitor projekta ZAKRAS2 je Javni zavod Park Škocjanske jame (PŠJ), ki je pristojen za upravljanje zavarovanega območja in bo odgovoren za celovito koordinacijo projekta. V pripravo in izvedbo investicije so vključeni tudi partnerji z izkušnjami na področju varstva narave, lokalnega upravljanja in načrtovanja razvoja: Zavod Republike Slovenije za varstvo narave (ZRSVN), Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS), Mestna občina Nova Gorica (MONG), Mestna občina Koper (MOK) ter Občina Hrpelje-Kozina (OHK).

Dokument identifikacije investicijskega projekta (DIIP) je izdelan v skladu z *Uredbo o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ*¹.

¹ Uredba o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16)

2 NAVEDBA INVESTITORJA IN UPRAVLJAVCA, IZDELOVALCA INVESTICIJSKE DOKUMENTACIJE TER STROKOVNIH SODELAVCEV

2.1 NAVEDBA INVESTITORJA

Investitor:	Javni zavod Park Škocjanske jame, Slovenija
Naslov:	Škocjan 2, 6215 Divača
Matična številka:	11217115000
Davčna številka/ID za DDV:	SI11690151
Telefon:	05 70 82 100
E-mail:	info@psj.gov.si
Internetna stran:	https://www.park-skocjanske-jame.si/
Odgovorna oseba:	Polona Kovačič, direktorica
Elektronski podpis odgovorne osebe:	

2.2 NAVEDBA IZDELOVALCA INVESTICIJSKE DOKUMENTACIJE

Izdelovalec investicijske dokumentacije:	PROJEKT-I, izdelava projektov in svetovanje, Irena Likar s. p.
Naslov:	Partizanska cesta 44 A, 1381 Rakek
Matična številka:	6670482000
Davčna številka/ID za DDV:	SI 91947332
Telefon:	+386 (0) 41 645 546
E-mail:	Irena.likar@gmail.com
Internetna stran:	/
Odgovorna oseba:	Irena Likar, direktorica
Elektronski podpis odgovorne osebe:	

2.3 NAVEDBA UPRAVLJAVCA

Upravljavce zavarovanega območja:	Javni zavod Park Škocjanske jame, Slovenija
Naslov:	Škocjan 2, 6215 Divača
Matična številka:	11217115000
Davčna številka/ID za DDV:	SI11690151
Telefon:	05 70 82 100
E-mail:	info@psj.gov.si
Internetna stran:	https://www.park-skocjanske-jame.si/
Odgovorna oseba:	Polona Kovačič, direktorica
Elektronski podpis odgovorne osebe:	

Upravljalavec zavarovanega območja:	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
Naslov:	Tobačna ulica 5, 1000 Ljubljana
Matična številka:	1684884000
Davčna številka/ID za DDV:	53845285
Telefon:	01 23 09 500
E-mail:	Info.oe@zrsvn.si
Internetna stran:	https://zrsvn-varstvonarave.si/
Odgovorna oseba:	Damijan Denac, direktor
Elektronski podpis odgovorne osebe:	

Upravljalavec gradu Rihemberk:	Mestna občina Nova Gorica
Naslov:	Trg Edvarda Kardelja 1, 5000 Nova Gorica
Matična številka:	5881773000
Davčna številka/ID za DDV:	SI53055730
Telefon:	05 33 50 111
E-mail:	mestna.obcina@nova-gorica.si
Internetna stran:	http://www.nova-gorica.si
Odgovorna oseba:	Samo Turel, župan
Elektronski podpis odgovorne osebe:	

Upravljalavec vaškega doma Gabrovica in vstopnih mest na Kraškem robu:	Mestna občina Koper
Naslov:	Verdijeva ulica 10, 6000 Koper
Matična številka:	5874424000
Davčna številka/ID za DDV:	SI40016803
Telefon:	05 66 46 100
E-mail:	obcina@koper.si
Internetna stran:	http://www.koper.si
Odgovorna oseba:	Aleš Bržan, župan
Elektronski podpis odgovorne osebe:	

Upravljalavec vodnega zadrževalnika v Klancu pri Kozini in občestne infrastrukture:	Občina Hrpelje-Kozina
Naslov:	Reška cesta 14, Hrpelje, 6240 Kozina
Matična številka:	5883032000
Davčna številka/ID za DDV:	SI96355557
Telefon:	05 68 00 180
E-mail:	obcina.hrpelje-kozina@hrpelje.si
Internetna stran:	http://www.hrpelje-kozina.si
Odgovorna oseba:	Saša Likavec Svetelšek, županja
Elektronski podpis odgovorne osebe:	

2.4 STROKOVNI DELAVCI OZ. SLUŽBE, ODGOVORNE ZA NADZOR NAD PRIPRAVO USTREZNE INVESTICIJSKE IN PROJEKTNE DOKUMENTACIJE

Izdelavo projekta ZAKRAS2 sta koordinirala Borut Kokalj (PŠJ) in Irena Likar (PROJEKT-I, izdelava projektov in svetovanje, Irena Likar s. p.). Priprava **projektne dokumentacije** je potekala v sodelovanju vseh izvajalskih organizacij, z vključitvijo zaposlenih, predstavljenih v Tabeli 1.

Tabela 1: Prikaz zaposlenih po organizacijah, ki so sodelovali pri pripravi projektne dokumentacije

NAZIV SODELUJOČE ORGANIZACIJE PRI PRIPRAVI PROJEKTNE DOKUMENTACIJE PROJEKTA ZAKRAS2	IME SODELUJOČE OSEBE V PROCES PRIPRAVE
Javni zavod Park Škocjanske jame (PŠJ)	Borut Kokalj (koordinator priprave)
Javni zavod Park Škocjanske jame (PŠJ)	Renata Rozman
Javni zavod Park Škocjanske jame (PŠJ)	Borut Perič
Javni zavod Park Škocjanske jame (PŠJ)	Polona Kovačič
Zavod Republike Slovenije za varstvo narave (ZRSVN)	Jana Laganis
Društvo za opazovanje in preučevanje ptic Slovenije (DOPPS):	Tomaž Mihelič
Mestna občina Koper (MOK)	Uroš Jelenovič
Mestna občina Nova Gorica (MONG)	Andreja Trojar-Lapajna
Občina Hrpelje-Kozina (OHK)	Kristina Furlan

3 ANALIZA STANJA Z OPISOM RAZLOGOV ZA INVESTICIJSKO NAMERO

3.1 ANALIZA STANJA CILJNIH HABITATNIH TIPOV IN VRST

PUN 2023-2028 v Prilogi C za območje Kras predvideva izvedbo ukrepov na Natura 2000 območjih Kras (SI3000276, SI5000023) in na Natura 2000 območju Dolina Branice (SI3000225) za tri habitatne tipe in enajst rastlinskih ter živalskih vrst. Pogoj vloge za neposredno potrditev operacije je, da projekt obravnava in vključuje najmanj 75 % vseh določenih habitatnih tipov in vrst iz Priloge C. V projektu ZAKRAS2 so predvideni ukrepi za vse določene habitatne tipe in vrste iz Priloge C, ki so zbrani in predstavljeni v Tabeli 2. Stolpec z oznako varstvenega cilja prikazuje, v katerih varstvenih ciljeh so za opredeljene habitatne tipe ali vrste predvideni ukrepi.

Tabela 2: Habitatni tipi ter rastlinske in živalske vrste iz PUN 2023-2028 – Priloge C

Habitatni tipi in vrste opredeljeni v PUN 2023-2028 - Prilogi C	Varstveni cilj
Vzhodna submediteranska suha travnišča (<i>Scorzoneretalia villosae</i>) (HT_62A0)	4.1.1.
Hribski škrljanec (<i>Lullula arborea</i>) (A246)	4.1.1.
Vrtni strnad (<i>Emberiza hortulana</i>) (A379)	4.1.1.
Raznolistna mačina (<i>Serratula lycopifolia</i>) (SP_4087)	4.1.1.
Barjanski okarček (<i>Coenonympha oedippus</i>) (SP_1071)	4.1.2.
Jame, ki niso odprte za javnost (HT_8310)	4.1.3.
Človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i>) (SP_1186)	4.1.3.
Hribski urh (<i>Bombina variegata</i>) (SP_1193)	4.1.4.
Habitatni tipi in vrste opredeljeni v PUN 2023-2028 - Prilogi C	Varstveni cilj
Veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>) (SP_1167)	4.1.4.
Laška žaba (<i>Rana latastei</i>) (SP_1215)	4.1.4.
Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (<i>Erythronio-Carpinion</i>) (HT_91L0)	4.1.5.
Hrastov kozliček (<i>Cerambyx cerdo</i>) (SP_1088)	4.1.5.
Smrdekavra (<i>Upupa epops</i>) (A232)	4.1.6.
Veliki skovik (<i>Otus scops</i>) (A214)	4.1.6.

Poleg aktivnosti iz Priloge C so v projekt ZAKRAS2 vključene tudi dodatne aktivnosti za implementacijo ukrepov iz priloge B, ki so namenjene zagotavljanju ugodnega stanja za netopirje (Tabela 3).

Tabela 3: Dodatno vključene vrste iz PUN 2023-2028 – Priloge B

Dodatno obravnavane vrste v projektu ZAKRAS2, opredeljene v PUN 2023-2028 - Prilogi B	Varstveni cilj
Veliki podkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>) (SP_1304)	4.1.7.
Vejičati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>) (SP_1321)	4.1.7.

Stanje habitatnih tipov suhih travnišč je neugodno ali slabo ter se še dodatno poslabšuje. Glavna grožnja tem habitatom je zaraščanje zaradi opuščanja tradicionalne rabe. Dodatno nanje negativno vplivata tudi intenzifikacija kmetijstva, zlasti prezgodnja košnja in prevelika obtežba z živino. Suha travnišča so življenjski prostor številnih varovanih vrst, med njimi barjanskega okarčka, travniškega postavneža, raznolistne mačine ter travniških vrst ptic, kot so hribski škrjanec, vrtni strnad, kotorna in rjava cipa.

V okviru projekta se bo, s čiščenjem in uvedbo ustrezne paše, izboljšalo stanje na skupno 180 ha zaraščenih zemljišč. Predvidena je vzpostavitev zgledne rabe, usklajene z naravovarstvenimi cilji ter kmetijsko politiko in prakso. Tak pristop bo lahko služil kot primer dobre prakse za druge uporabnike oziroma kmetovalce na širšem območju Krasa. Na izbranih površinah se bo poleg odstranitve zarasti in prilagojene rabe izvajal tudi ukrep dosejevanja z avtohtonimi in lokalno nabranimi semenskimi mešanicami.

Z izvajanjem ukrepov se pričakuje povečanje številčnosti in dolgoročna viabilnost značilnih vrst, kar bo pomembno prispevalo k ciljem varstva narave. Trajnost projektnih rezultatov bo zagotovljena s sklenjenimi pogodbami o varstvu, s katerimi se bodo lastniki oziroma podpisniki zavezali k ohranjanju optimalnega gospodarjenja za zadevni habitatni tip še za vsaj 5 let po zaključku projekta.

Stanje ptic, ki jih naslavlja projekt ZAKRAS2, je pretežno neugodno ali slabo. Nekatere vrste, kot je vrtni strnad, so ohranjene le še na Kraškem robu. Glavni negativni vplivi na ciljne vrste izhajajo iz opuščanja paše, zaraščanja površin in širjenja gozda, kar vodi v izgubo ustreznih habitatov.

Za hribskega škrjanca je bil na celotnem območju izvajanja monitoringov POV ugotovljen zmeren upad. Na območju Krasa so podatki za obdobje 2005-2014 sicer pokazali stabilno populacijo, vendar dolgoročno zaraščajoče površine ne predstavljajo ustreznega habitata za to vrsto. Njena ohranitev je tesno povezana z aktivnim upravljanjem negozdnih površin z ekstenzivno pašo in/ali košenicami.

Populacija vrtnega strnada je tako majhna, da jo lahko usodno prizadenejo že manjši prostorski posegi ali stohastični dogodki. Za dolgoročno ohranitev vrste je nujno takojšnje izvajanje ciljno usmerjenih varstvenih ukrepov ter izvedba ekološke raziskave, katere ugotovitve bodo omogočile dodatno prilagoditev ukrepov specifični ekologiji vrste.

Veliki skovik in smrdokavra prav tako nista v ugodnem stanju. Obe vrsti sta tesno povezani z mozaično kulturno krajino, ki vključuje odprte površine, mejice, drevesa in bližino naselij. Projektne aktivnosti vključujejo izdelavo in postavitev gnezdišč in sajenje sadnih dreves v okolici vasi, s ciljem izboljšanja razmer za gnezdenje in prehrano obeh vrst.

Stanje vseh navedenih vrst ptic se bo izboljšalo z usmerjenimi ukrepi, ki bodo prilagojeni njihovim ekološkim potrebam, ter s sklenjenimi pogodbami o varstvu in smernicami za trajnostno gospodarjenje.

Stanje velikega pupka in hribskega urha na območju Krasa se slabša predvsem zaradi degradacije habitatov, ki jo povzročata opuščanje in zaraščanje kalov ter intenzifikacija kmetijstva. V okviru projekta ZAKRAS2 je predvidena obnova 12 kalov, dveh vodnih teles pri gradu Rihemberk ter vodnega zadrževalnika v Klancu pri Kozini. Poleg tega bodo ti ukrepi podprti s prilagojeno kmetijsko rabo na travniščih, kar bo imelo posreden vpliv na dvoživke.

Dodatno grožnjo za dvoživke predstavljajo ceste, ki presekajo njihove selitvene poti med zimskimi in poletnimi bivališči oziroma do mrestišč. Na teh odsekih vsako pomlad prihaja do množičnega pogina dvoživk. V okviru projekta bo zato vzpostavljen sistem sezonskega varovanja z varovalnimi ograjami in ročnega prenašanja osebkov prek cestišč. V Klancu pri Kozini bodo vzpostavljeni tudi podhodi in stalne varovalne ograje. Trajnost rezultatov bo zagotovljena z rednim

vzdrževanjem obnovljenih kalov ter urejanjem prepustov in koridorjev na skupno 0,18 ha površin. Te aktivnosti bodo tudi po zaključku projekta vključene v stalne naloge PŠJ v okviru rednega naravovarstvenega upravljanja. S kombinacijo ukrepov se pričakuje, da se bo negativni trend populacij teh vrst na območju izvajanja aktivnosti zaustavil.

Stanje hrastovega kozlička na območju Krasa je neugodno. Vrsta je v svojem razvoju tesno vezana na odmirajoč ali odmrli les, zato se nahaja predvsem v raznodobnih gozdovih z zadostno količino odmrle lesne biomase in dobro ohranjenim naravnim ravnovesjem. Zaradi sprememb v načinu gospodarjenja z gozdom in zmanjševanja količine odmrlega lesa se stanje hrastovega kozlička drastično slabša. Vrsta je uvrščena na Rdeči seznam ogroženih vrst. Osrednji varstveni cilj zanj je ohranitev habitatnih struktur, značilnosti in rabe prostora, ki omogočajo preživetje vrste. Posebno pomembno je ohranjanje znanih hrastovih dreves, ki predstavljajo gnezditvena mesta večjih kolonij hrastovega kozlička.

V projektu ZAKRAS2 bo zato na izbranih zemljiščih s sklenjenim pogodbenim varstvom vzpostavljen ukrep varovanja posameznih hrastovih dreves. S tem se bo preprečil njihov pose in dolgoročno ohranil primeren življenjski prostor za hrastovega kozlička, s ciljem stabilizacije in krepitve njegove populacije.

Stanje velikega podkovnjaka in vejicatega netopirja se hitro slabša. Ena največjih groženj za netopirje na območju Nature 2000 Kras predstavlja alarmantno stanje pomembnih kotišč na gradu Rihemberk, ki je eno največjih znanih kotišč netopirjev na Krasu. Ostrešja in betonske plošče nad kotišči močno zamakajo in so tik pred zrušitvijo.

Za izboljšanje stanja vrst netopirjev se bo v okviru projekta ZAKRAS2 izvedla celovita sanacija kotišč na gradu Rihemberk in prilagodila zunanja razsvetljava, s čimer se bodo bistveno izboljšali pogoji za preživetje in razmnoževanje obeh vrst. Dodatno se bo izvedlo čiščenje zarasti v bližini kotišč, kar bo prispevalo k širitvi in izboljšanju prehranjevališč za netopirje.

V nadaljevanju je predstavljeno stanje obravnavanih habitatnih tipov in vrst. Za opis stanja so uporabljene oznake, katerih pomen je predstavljen v Tabeli 4.

Tabela 4: Pomeni oznak stanja ohranjenosti

FV	ugodno stanje	FV*	trenutno ugodno stanje, a se zaradi izginjanja habitata pričakuje upad in neugodno stanje v prihodnosti
U1+	neugodno stanje - se izboljšuje	U2+	slabo stanje - se izboljšuje
U1=	neugodno stanje - stabilno	U2=	slabo stanje - stabilno
U1-	neugodno stanje - se slabša	U2-	slabo stanje - se slabša
U1x	neugodno stanje - trend ni znan	U2x	slabo stanje - trend ni znan

V Tabeli 5 je predstavljeno stanje ohranjenosti ciljnih habitatnih tipov za območje Krasa iz Priloge C PUN 2023-2028.

Tabela 5: Ocena stanja ohranjenosti habitatnih tipov za območje Krasa iz Priloge C PUN 2023-2028

Oznaka HT	Habitatni tip (HT)	Ocena stanja ohranjenosti			
		Na območju Natura 2000 Kras	Na območju izvajanja aktivnosti	Na območju Natura 2000 Kras po izvedbi aktivnosti	Na območju izvajanja aktivnosti po izvedbi aktivnosti
HT_62A0	Vzhodna submediteranska suha travnišča (<i>Scorzonera retalia villosae</i>)	U1-	U1-	U1-	U1+
HT_8310	Jame, ki niso odprte za javnost	U1x	U1x	U1x	U1+
HT_91L0	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (<i>Erythronio-Carpinion</i>)	/(ni kvalifikacijski)	U1-	/	U1=

V Tabeli 6 je predstavljeno stanje ohranjenosti ciljnih vrst za območje Krasa iz Priloge C PUN 2023-2028 ter dveh vrst netopirjev, ki so bila v projekt dodana dodatno, zaradi nujnosti takojšnjega ukrepanja.

Tabela 6: Ocena stanja ohranjenosti rastlinskih in živalskih vrst za območje Krasa iz Priloge C PUN 2023-2028

Oznaka vrste	Vrsta	Ocena stanja ohranjenosti			
		Na območju Natura 2000 Kras	Na območju izvajanja aktivnosti	Na območju Natura 2000 Kras po izvedbi aktivnosti	Na območju izvajanja aktivnosti po izvedbi aktivnosti
A246	Hribski škrjanec (<i>Lullula arborea</i>)	U1-	U1-	U1+	U1+
A379	Vrtni strnad (<i>Emberiza hortulana</i>)	U1-	U1-	U1-	U1=
SP_4087	Raznolistna mačina (<i>Serratula lycopifolia</i>)	U1=	U1=	U1+	U1+
SP_1071	Barjanski okarček (<i>Coenonympha oedippus</i>)	FV	FV	FV	FV
SP_1186	Človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i>)	U1	U1	U1+	U1+
SP_1193	Hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)	U1-	U1-	U1-	U1+
SP_1167	Veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)	U1x	U1x	U1x	U1+
SP_1215	Laška žaba (<i>Rana latastei</i>)	U1x	U1x	U1x	U1+
SP_1088	Hrastov kozliček (<i>Cerambyx cerdo</i>)	U1-	U1-	U1-	U1+
A232	Smrdokavra (<i>Upupa epops</i>)	U1-	U1-	U1=	U1=
A214	Veliki skovik (<i>Otus scops</i>)	U1-	U1-	U1=	U1=
Dodatno dodani vrsti iz Priloge B:					
SP_1304	Veliki podkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)	FV-	FV-	FV=	FV=
SP_1321	Vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>)	FV-	FV-	FV=	FV=

3.2 RAZLOGI ZA INVESTICIJSKO NAMERO

Projekt ZAKRAS2 je bil pripravljen skladno z navodili in usmeritvami za črpanje sredstev iz Programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji (PEKP). Projektne vsebine so bile pripravljene za zasledovanje ciljev in kazalnikov prednostne naloge 3: Zelena preobrazba za podnebno nevtralnost. Projekt je bil oblikovan s ciljem prispevka k doseganju kazalnika učinka z ID številko RC037 (za bolj razvite regije) v sklopu specifičnega cilja RSO2.7: *Izboljšanje varstva in ohranjanja narave ter biotske raznovrstnosti in zelene infrastrukture, tudi v mestnem okolju, ter zmanjšanje vseh oblik onesnaževanja*, in sicer z ukrepi na skupno 211,3507 ha površin na Natura 2000 območjih. Z izvedbo projekta ZAKRAS2, bo projekt s površinami, ki predstavljajo kazalnike projekta, realiziral nekaj več kot četrtno zastavljenega nacionalnega kazalnika, katerega ciljna vrednost je izvesti ukrepe na skupno 800 ha.

Poleg prispevka k kazalniku učinka, je bil projekt ZAKRAS2 oblikovan tudi s ciljem prispevka k kazalniku rezultata PEKP, in sicer k programsko specifičnemu kazalniku št. 3: *Vsaj 50% ciljnim vrstam in habitatnim tipom s seznama prednostnih projektov (in 75% iz posameznega projekta), določenih v Programu upravljanja območij Natura 2000 se mora izboljšati stanje ohranjenosti*.

Projekt sledi izhodiščem za črpanje evropskih sredstev za specifični cilj RSO2.7 PEKP, ki so podana v Prilogi C Programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2023 do 2028 (PUN 2023-2028). Ministrstvo za naravne vire in prostor (MNVP) je v Prilogi C za območje Krasa, ki obsega Natura 2000 območje Kras (SI3000276, SI5000023) in območje Natura 2000 Dolina Branice (SI3000225), uvrstilo tri ciljne habitatne tipe in enajst rastlinskih ter živalskih vrst, in sicer:

Habitatni tipi:

1. HT_62A0: Vzhodna submediteranska suha travnišča (*Scorzonera retalia villosae*)
2. HT_8310: Jame, ki niso odprte za javnost
3. HT_91L0: Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi

Vrste:

1. hribski škrjanec (*Lullula arborea*) (A246)
2. vrtni strnad (*Emberiza hortulana*) (A379)
3. raznolistna mačina (*Serratula lycopifolia*) (SP_4087)
4. barjanski okarček (*Coenonympha oedippus*) (SP_1071)
5. človeška ribica (*Proteus anguinus*) (SP_1186)
6. hribski urh (*Bombina variegata*) (SP_1193)
7. veliki pupek (*Triturus carnifex*) (SP_1167)

8. laška žaba (*Rana latastei*) (SP_1215)
9. hrastov kozliček (*Cerambyx cerdo*) (SP_1088)
10. smrdokavra (*Upupa epops*) (A232)
11. veliki skovik (*Otus scops*) (A214)

Projekt ZAKRAS2 v celoti naslavlja vse tri habitatne tipe in vseh enajst ciljnih rastlinskih ter živalskih vrst, ki so opredeljeni v Prilogi C za navedeni območji, ter predvideva ustrezne ukrepe za izboljšanje njihovega stanja. Poleg tega projekt vključuje tudi dodatne ukrepe za varstvo netopirjev, ki niso zajeti v Prilogi C, vendar so bili vključeni zaradi nujnosti ukrepanja ob grožnji izgube ključnih kotičkov na gradu Rihemberk.

3.3 CILJNE SKUPINE

Projekt ZAKRAS2 je usmerjen v dolgoročno varstvo narave s sodelovanjem ključnih deležnikov, ki lahko s svojim delovanjem bistveno prispevajo k ohranitvi in trajnostni rabi naravnih virov. Posebno pozornost namenja tistim ciljnim skupinam, ki imajo neposreden vpliv na upravljanje krajine in habitatov, kot tudi tistim, ki bodo z novimi vsebinami in infrastrukturo okrepile izobraževalno, turistično in ozaveševalno vlogo območja.

- **Kmetje – lastniki in upravljavci zemljišč** so ena izmed najpomembnejših ciljnih skupin projekta. Njihovo sodelovanje pri ohranjanju in vzdrževanju obnovljenih habitatov je ključno za dolgoročni uspeh naravovarstvenih ukrepov. Projekt jim bo ponudil strokovno podporo, predstavitev sonaravnih praks ter informacije o možnostih vključevanja v naravovarstvene režime, pri čemer se bodo spodbujali modeli rabe, ki usklajujejo kmetijsko dejavnost z varstvom narave.
- **Lokalna društva, ki se ukvarjajo z varstvom narave ali naravoslovnim izobraževanjem**, bodo lahko uporabila projektne vsebine za krepitev svojih programov, izvajanje dogodkov in vključevanje lokalne skupnosti.
- **Vodniki in interpretatorji narave**, ki obiskovalcem predstavljajo naravne in kulturne značilnosti kraškega območja, bodo imeli dostop do novih interpretacijskih točk, obnovljenih območij in kakovostnih vsebin.
- **Ponudniki lokalnih izdelkov** bodo lahko v okviru promocije svojih izdelkov izpostavljali povezanost z naravnim okoljem in trajnostno rabo krajine, kar bo okrepilo njihovo prepoznavnost in prispevek k ohranjanju krajine.
- **Turistične kmetije in druge izletniške točke** bodo lahko vključile informativne vsebine o obnovljenih habitatih v svojo ponudbo, s čimer bodo obiskovalcem omogočile boljše razumevanje naravnih posebnosti območja.
- **Izobraževalne ustanove (vrtci, šole, univerze)** bodo imeli možnost izvajanja naravoslovnih in terenskih dni na obnovljenih območjih ali na točkah interpretacije, kar bo prispevalo k dvigu naravovarstvene ozaveščenosti mlajših generacij.
- **Mladi, ki jih zanimajo teme okoljevarstva, trajnostnega razvoja in interpretacije narave**, bodo lahko sodelovali pri projektih dejavnostih, prostovoljstvu in pridobivanju praktičnih izkušenj.

4 OPREDELITEV RAZVOJNIH MOŽNOSTI IN CILJEV INVESTICIJE IN TER PREVERITEV USKLAJENOSTI Z RAZVOJNIMI STRATEGIJAMI IN POLITIKAMI

4.1 RAZVOJNE MOŽNOSTI IN NAMEN PROJEKTA

Namen projekta ZAKRAS2 je izboljšati stanje ohranjenosti izbranih habitatnih tipov in vrst na območjih Natura 2000 Kras (SI3000276, SI5000023) in na Natura 2000 območju Dolina Branice (SI3000225) z izvedbo prostorsko in vsebinsko natančno opredeljenih naravovarstvenih ukrepov ter vzpostavitev pogojev za njihovo dolgoročno upravljanje.

Projekt se osredotoča na ciljne habitatne tipe in vrste iz Priloge C PUN 2023–2028. Dodatno vključuje tudi ukrepe za zaščito netopirjev iz Priloge B, ki so bili vključeni zaradi nujnosti ohranitve pomembnih kotičkov na gradu Rihemberk.

Z izvedbo projekta se bodo obnovili in izboljšali travniški, vodni, gozdni in podzemni habitat, zagotovili se bodo pogoji za gnezdenje, razmnoževanje in preživetje izbranih vrst, vzpostavil se bo sistem spremljanja stanja ter mehanizmi za dolgoročno vključevanje lastnikov zemljišč.

Zaradi vse večjega pritiska obiskovalcev na Kraški rob bo projekt izvedel ukrepe za usmerjanje obiska in zmanjšanje obremenitev naravnega okolja: urejene bodo tri vstopne točke s parkirišči, interpretacijskimi tablamami, klopmi in didaktičnimi elementi za otroke. V vaškem domu Gabrovica bo vzpostavljen interpretacijski center naravne dediščine Kraškega roba, ki bo služil kot osrednje središče za izobraževanje in ozaveščanje obiskovalcev. Ukrepi za zaščito kotič in varstvo populacij netopirjev na gradu Rihemberk bodo podprti tudi z interpretacijskimi vsebinami, ki bodo dodane v interpretacijske prostore gradu Rihemberk. Prav tako se bo z interpretacijo podprlo ukrepe varovanja dvoživk. Okoli obnovljenega vodnega zadrževalnika v Klancu pri Kozini bo vzpostavljena učna pot.

V projektu bodo izvedene tudi številne komunikacijske in ozaveščevalne aktivnosti, vključno z nadgradnjo spletne strani, uporabo družbenih omrežij in objavami v medijih, organizacijo tiskovnih konferenc in pripravo izobraževalno-dokumentarnega filma o Krasu kot ogroženi vroči točki biodiverzitete ter zloženke.

Projekt ZAKRAS2 ne bo generiral poslovnih prihodkov, saj gre za neprofitno, naravovarstveno naravnano investicijo v podporo izvajanju ukrepov javnega interesa na območjih Natura 2000.

4.2 SPLOŠNI IN SPECIFIČNI CILJI PROJEKTA

Splošni cilj projekta je izboljšati stanje ohranjenosti enajst (11) izbranih vrst in treh (3) habitatnih tipov iz Priloge C ter dveh (2) vrst netopirjev na obravnavanem območju z izvajanjem ciljno usmerjenih naravovarstvenih ukrepov ter z vzpostavitvijo pogojev za dolgoročno stabilno in operativno upravljanje narave. Projekt povezuje ukrepe obnove, varstva, nadzora, ozaveščanja in sodelovanja z deležniki, s ciljem doseči trajne učinke na ravni posameznih habitatov in populacij.

Projektne cilji so razdeljeni na sedem specifičnih varstvenih ciljev. Vsak varstveni cilj je razdeljen na enega ali več ukrepov, znotraj katerih so določene operativne aktivnosti, izvedene na konkretnih lokacijah. Poleg varstvenih ciljev projekt vključuje tudi splošni sklop upravljanja in interpretacije ter sklop informiranja in komuniciranja, ki zagotavljata učinkovito izvajanje, podporo uporabnikom ter širjenje znanja in razumevanja pomena varstva narave. Razdelitev vsebine na tri sklope izhaja iz strukture prijavnice, na podlagi katere je bila pripravljena projektna naloga (Priloga 1).

V Tabeli 7 so predstavljeni vsi splošni in specifični cilji, ukrepi, aktivnosti in nosilci njihove priprave oziroma izvedbe.

Tabela 7: Prikaz varstvenih ciljev, ukrepov in aktivnosti ter pripravljavcev vsebin

VC 4.1.1: Izboljšanje stanja ohranjenosti vzhodno submediteranskih suhih travnišč (HT_62A0), hribskega škrjanca (A246), vrtnega strnada (A379) in raznolistne mačine (SP_4087)	Pripravljavci vsebin
UKREP 1: Obnova vzhodno submediteranskih suhih travnišč z odstranjevanjem zarasti na zaraščenih površinah	PŠJ
UKREP 2: Izboljšanje stanja vzhodno submediteranskih suhih travnišč z dosejevanjem semenskih mešanic HT_62A0 in odstranjevanjem tujerodnih invazivnih vrst	PŠJ
(i) Dosejevanje semenskih mešanic vzhodno submediteranskih suhih travnišč (HT_62A0)	PŠJ
(ii) Odstranjevanje tujerodnih invazivnih vrst na vzhodno submediteranskih suhih travniščih (HT_62A0)	PŠJ
UKREP 3: Zagotavljanje naravovarstveno usmerjene kmetijske rabe za ohranitev in izboljšanje stanja obstoječih vzhodno submediteranskih suhih travnišč	PŠJ
(i) Spodbujanje rotacijske paše	PŠJ
(ii) Spodbujanje ustrezne kmetijske rabe za varovanje rastišč raznolistne mačine	PŠJ
VC 4.1.2: Izboljšanje stanja ohranjenosti barjanskega okarčka (SP_1071)	Pripravljavci vsebin
UKREP 1: Vzpostavitev oz. obnova 3 ha habitata barjanskega okarčka	ZRSVN
VC 4.1.3: Izboljšanje stanja ohranjenosti jam, ki niso odprte za javnost (HT_8310) in človeške ribice (SP_1186)	Pripravljavci vsebin
UKREP 1: Čiščenje onesnaženih jam	PŠJ
VC 4.1.4: Izboljšanje stanja ohranjenosti hribskega urha (SP_1193), velikega pupka (SP_1167) in laške žabe (SP_1215)	Pripravljavci vsebin
UKREP 1: Obnova kalov na Krasu, vodnih teles pri gradu Rihemberk in vodnega zadrževalnika pri Kozini	PŠJ, MONG, OHK
(i) Obnova kalov na Krasu	PŠJ
(ii) Obnova vodnih teles gradu Rihemberk	MONG
(iii) Obnova vodnega zadrževalnika v Klancu pri Kozini	OHK

UKREP 2: Vzpostavitev podhodov in varovalnih ograj za dvoživke v Klancu pri Kozini	OHK
UKREP 3: Varovanje dvoživk na kritičnih cestnih odsekih, s prenašanjem čez ceste	PŠJ, ZRSVN
VC 4.1.5. Izboljšanje stanja ohranjenosti ilirskih hrastovo-belogabrovih gozdov (HT_91L0) in hrastovega kozlička (SP_1088)	Pripravljalci vsebin
UKREP 1: Odstranjevanje tujerodnih vrst in obnova sestave hrastovo-belogabrovih gozdov	ZRSVN
UKREP 2: Pogodbeno varstvo starih hrastov za zaščito hrastovega kozlička	ZRSVN
VC 4.1.6. Izboljšanje stanja ohranjenosti smrdokavre (A232) in velikega skovika (A214)	Pripravljalci vsebin
UKREP 1: Izboljšanje habitatnih struktur za velikega skovika in smrdokavro	DOPPS
(i) Razvoj gnezdilnic in njihovo umeščanje v prostor	DOPPS
(ii) Ciljno sajenje murv in drugega sadnega drevja	DOPPS
UKREP 2: Obnova suhih zidov	PŠJ
VC 4.1.7. Izboljšanje stanja ohranjenosti velikega podkovnjaka, vejicatega netopirja in drugih vrst netopirjev na gradu Rihemberk	Pripravljalci vsebin
UKREP 1: Sanacija strešnih in stropnih konstrukcij	MONG
UKREP 2: Ureditev zunanje razsvetljave gradu Rihemberk	MONG
4.2. SPLOŠNI SKLOP	Pripravljalci vsebin
Vodenje in koordinacija	PŠJ
Ureditev učne poti z interpretacijskimi točkami okoli vodnega zadrževalnika v Klancu pri Kozini	OHK
Vzpostavitev Interpretacijskega centra naravne dediščine Kraškega roba	MOK
Vzpostavitev vstopnih točk na Kraškem robu	MOK
Ureditev oziroma nadgradnja obstoječih prostorov na gradu Rihemberk za interpretacijo naravovarstvenih vsebin	MONG
Izdelava izobraževalno-ozaveščevalnega dokumentarnega filma o Krasu kot ogroženi vroči točki biodiverzitete	PŠJ
4.3. Informiranje in komuniciranje	Pripravljalci vsebin
Nadgradnja spletne strani in komunikacija preko družbenih omrežij	PŠJ
Tiskovne konference in komunikacija v medijih	PŠJ
Izdelava in namestitev tabel in panojev	PŠJ
Promocijski material in zloženka	PŠJ

Projekt ZAKRAS2 se bo izvajal na območju kohezijske regije Zahodna Slovenija, v obalno – kraški statistični regiji (SI044), ki je v skladu z razvrstitvijo evropske kohezijske politike opredeljena kot bolj razvita regija. Prispeval bo k uresničevanju kazalnikov opredeljenih za specifični cilj RSO2.7: *Izboljšanje varstva in ohranjanja narave ter biotske raznovrstnosti in zelene infrastrukture, tudi v mestnem okolju ter zmanjšanje vseh oblik onesnaževanja* prednostne naloge 3: *Zelena preobrazba za podnebno nevtralnost* Programa za izvajanje evropske kohezijske politike (PEKP). Kazalnik učinka, ki je naveden pod Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) za bolj razvite regije je opredeljen z ID številko RC037 – *Površina območij Natura 2000, na katerih se izvajajo zaščitni in sanacijski ukrepi*, za katerega je na nacionalni ravni zastavljen cilj 800 ha obnovljenih ali izboljšanih površin. Projekt ZAKRAS2 bo k realizaciji tega cilja prispeval z izvedbo ukrepov na skupno 211,3507 ha površin znotraj območij Natura 2000, in sicer z ohranjanjem na 6 ha, izboljšanjem stanja na 21,9107 ha in obnovo habitatov na 183,44 ha.

Poleg prispevka k kazalniku učinka, projekt ZAKRAS2 prispeva tudi k kazalniku rezultata, in sicer k programsko specifičnemu kazalniku št. 3: *Vsaj 50% ciljnim vrstam in habitatnim tipom s seznama prednostnih projektov (in 75% iz posameznega projekta), določenih v Programu upravljanja območij Natura 2000 se mora izboljšati stanje ohranjenosti.*

4.3 SKLADNOST INVESTICIJE S STRATEŠKIMI DOKUMENTI IN POLITIKAMI

Vlada Republike Slovenije je na seji dne, 4. oktobra 2023 s sklepom sprejela Program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2023-2028 (PUN 2023-2028), v katerem so opredeljeni dolgoročni in programski varstveni cilji za vrste in habitatne tipe, ki jih Slovenija varuje v okviru omrežja Natura 2000. Za vsak programski varstveni cilj so določeni ukrepi, ki bodo pripomogli k doseganju ugodnega stanja vrst in habitatnih tipov, pristojni sektorji, odgovorni nosilci, prioritete ter viri financiranja.

Natura 2000, kot naravovarstveno omrežje Evropske unije, predstavlja eno največjih varstvenih območij na svetu. Z Natura 2000 se ohranja živalske in rastlinske vrste, tipična življenjska okolja (habitatne tipe) ter območja, ki so

pomembna na nacionalni, evropski in svetovni ravni. Natura 2000 je družbena zaveza varovanja narava. V Sloveniji se cilje varstva narave na območjih Nature 2000, to je doseči ugodno stanje vrst in habitatnih tipov, uresničuje z izvajanjem ukrepov, določenih v PUN 2023–2028.

PUN je operativni program, ki se ga v Sloveniji pripravlja že od leta 2007. Vlada Republike Slovenije ga sprejme krovni dokument za izvajanje obveznosti iz Direktive o habitatih (*The Council Directive 92/43/EEC on the Conservation of Natural Habitats and of Wild Fauna and Flora - "The Habitat Directive"*) in Direktive o pticah (*Council Directive 79/409/EEC on the Conservation of Wild Birds - "The Bird Directive"*), vključno z njuno pravno prakso.

Izvajanje ukrepov in doseganje ciljev PUN je sestavni del črpanja sredstev EU v skladu z določili Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 kot tudi Strateškega načrta Skupne kmetijske politike 2023–2027 in Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo (za obdobje 2021–2027), v delih, ki se nanašajo na območja Nature 2000.

Strateško podlago za črpanje sredstev iz Programa evropske kohezijske politike 2021–2027, v okviru Specifičnega cilja RSO2.7, predstavlja Priloga C PUN 2023–2028, ki opredeljuje vrste, habitatne tipe in prednostne objekte kulturne dediščine za območje Krasa (Tabela 8).

Tabela 8: Priloga C PUN 2023–2028 za območje Krasa

Kras	
11 vrst in 3 HT, 3 območja: Kras (SI3000276), Kras (SI5000023) in Dolina Branice (SI3000225)	
goličave (skalovja, melišča)	Jame, ki niso odprte za javnost (HT_8310)
grmišča in travnišča	Vzhodna submediteranska suha travnišča (<i>Scorzonera villosa</i>) (HT_62A0)
gozdni habitatni tipi	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (<i>Erythronio-Carpinion</i>) (HT_91L0)
hrošči	hrastov kozliček (<i>Cerambyx cerdo</i>) (SP_1088)
metulji	barjanski okarček (<i>Coenonympha oedippus</i>) (SP_1071)
dvoživke	človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i>) (SP_1186)
	hribski urh (<i>Bombina variegata</i>) (SP_1193)
	veliki pupek (<i>Triturus cristatus</i>) (SP_1167)
	laška žaba (<i>Rana latastei</i>) (SP_1215)
rastline	raznolistna mačina (<i>Serratula lycopifolia</i>) (SP_4087)
ptice	smrdokavra (<i>Upupa epops</i>) (A232)
	hribski škrjanec (<i>Lullula arborea</i>) (A246)
	veliki skovik (<i>Otus scops</i>) (A214)
	vrtni strnad (<i>Emberiza hortulana</i>) (A379)
Prednostni objekti kulturne dediščine	
	Škocjanski park (občinski objekti kulturne dediščine)
	grad Rihemberk (občinski)
	grad Socerb

Projekt ZAKRAS2 vključuje ukrepe, ki se bodo izvajali na območjih Natura 2000 Kras (SI3000276, SI5000023) in na Natura 2000 območju Dolina Branice (SI3000225) za vse tri habitatne tipe in vseh enajst ciljnih rastlinskih in živalskih vrst iz Priloge C PUN 2023–2028. Poleg tega projekt vključuje tudi dodatne ukrepe za varstvo dveh vrst netopirjev, ki niso zajeti v Prilogi C, vendar so bili vključeni zaradi nujnosti ukrepanja zaradi ogroženosti ključnega kotišča na gradu Rihemberk.

Projekt ZAKRAS2 pri oblikovanju ukrepov za ohranjanje ciljnih vrst in habitatov izhaja iz Priloge B PUN 2023–2028, ki podrobneje določa specifične ukrepe za posamezne vrste in habitatne tipe. V okviru projekta bo izvedenih skupno 48 ukrepov, katerih povezava z varstvenimi cilji je predstavljena v Tabeli 9.

Tabela 9: Prikaz ukrepov PUN 2023-2028, ki so predmet projekta ZAKRAS2

Št.	Varstveni cilj ZAKRAS2r	Šifra ukrepa iz PUN 2023-2028	Ciljna vrsta/habitatni tipi	Ukrep – podrobnejše varstvene usmeritve
1.	4.1.1.	02106	vzhodna submediteranska suha travnišča	Ustrezno vodena paša brez znakov prepašenosti in podpašenosti
2.	4.1.1.	06566	hribski škrjanec	Odstraniti lesno zarast in obnova ekstenzivnih travnikov, prilagojena kmetijska praksa
3.	4.1.1.	06692	raznolistna mačina	Povečati površine habitatov, odstranitev lesne zarasti
4.	4.1.1.	06694	raznolistna mačina	Obnova habitatov, odstranitev lesne zarasti
5.	4.1.1.	06714	smrdokavra	Ustrezno vodena paša brez znakov prepašenosti in podpašenosti
6.	4.1.1.	06716	smrdokavra	Odstraniti lesno zarast in obnoviti ekstenzivne travnike
7.	4.1.1.	06779	veliki skovik	Odstraniti lesno zarast in obnoviti ekstenzivne travnike
8.	4.1.1.	06781	veliki skovik	Ustrezno vodena paša brez znakov prepašenosti in podpašenosti
9.	4.1.1.	06793	vrtni strnad	Obnoviti kmetijsko rabo kraških travnikov
10.	4.1.1.	06794	vrtni strnad	Ustrezno vodena paša brez znakov prepašenosti in podpašenosti
11.	4.1.1.	06797	vzhodna submediteranska suha travnišča	Obnoviti kmetijsko rabo kraških travnikov
12.	4.1.1.	06799	vzhodna submediteranska suha travnišča	Brez mulčenja travniških površin, ki poškoduje travno rušo in tla
13.	4.1.2.	06509	barjanski okarček	Določijo se strokovne podlage, pogodbeno varstvo ali odkup
14.	4.1.2.	06510	barjanski okarček	Zagotoviti doseganje varstvenega cilja z izvajanjem SKP - HAB_stopnja I, Suhi kraški travniki in pašniki - košnja enkrat na dve leti
15.	4.1.2.	06511	barjanski okarček	Zagotoviti doseganje varstvenega cilja z izvajanjem SKP - HAB_stopnja I, Suhi kraški travniki in pašniki - košnja jeseni
16.	4.1.3.	06524	človeška ribica	Očistiti onesnažene jame - PŠJ
17.	4.1.3.	06525	človeška ribica	Očistiti onesnažene jame - občine
18.	4.1.4.	02029	hribski urh	Vzpostavitev podhodov in ograj za dvoživke
19.	4.1.4.	02052	laška žaba	Vzpostavitev podhodov in ograj za dvoživke
20.	4.1.4.	02094	veliki pupek	Komunikacijske aktivnosti
21.	4.1.4.	02097	veliki pupek	Vzpostavitev podhodov in ograj za dvoživke
22.	4.1.4.	06578	hribski urh	Komunikacijske aktivnosti
23.	4.1.4.	06579	hribski urh	Obnoviti in vzpostaviti nove kale in druge male stoječe vode
24.	4.1.4.	06580	hribski urh	Izvajati neposredni nadzor
25.	4.1.4.	06773	veliki pupek	Komunikacijske aktivnosti
26.	4.1.4.	06774	veliki pupek	Obnoviti in vzpostaviti nove kale in druge male stoječe vode
27.	4.1.4.	06775	veliki pupek	Izvajati neposredni nadzor
28.	4.1.5.	02015	hrastov kozliček	Ekocelice brez ukrepanja v sestojih z drevjem v debelinskem razredu B in C
29.	4.1.5.	02018	hrastov kozliček	Puščanje hrastovih dreves, ki predstavljajo večjo gnezditveno kolonijo hrastovega kozlička
30.	4.1.5.	02019	hrastov kozliček	Puščanje vsaj 1-2 živih hrastovih dreves debelinskega razreda C na hektar (prioritetno osončena drevesa na gozdnem robu)
31.	4.1.5.	02033	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi	Ohranjati površine rezervatov - gozdovi brez gospodarjenja
32.	4.1.5.	02038	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi	Pomlajevanje gozda z rastišču primernimi drevesnimi vrstami
33.	4.1.5.	06558	hrastov kozliček	Določijo se naravovarstvene smernice in mnjenja - ukrepi obnove, nege in varstva - pomlajevanje gozda s hrastom
34.	4.1.5.	06559	hrastov kozliček	Puščanje hrastovih dreves, ki predstavljajo večjo gnezditveno kolonijo hrastovega kozlička
35.	4.1.5.	06560	hrastov kozliček	Puščanje vsaj 1-2 živih hrastovih dreves debelinskega razreda B in C na hektar (prioritetno osončena drevesa na gozdnem robu)
36.	4.1.6.	06719	smrdokavra	Komunikacijske aktivnosti - suhozidi
37.	4.1.6.	06720	smrdokavra	Neproizvodne naložbe - obnova suhozidov
38.	4.1.6.	06786	veliki skovik	Neproizvodne naložbe - gnezdilnice za velike sekundarne duplarje - namestitve, redno preverjanje in popraviljanje gnezdilnic za velike sekundarne duplarje
39.	4.1.6.	06787	veliki skovik	Vključiti varstveni cilj v načrte urejanja prostora in izvajanje posegov - vaška drevesa z dupli

Št.	Varstveni cilj ZAKRAS2r	Šifra ukrepa iz PUN 2023-2028	Ciljna vrsta/habitatni tipi	Ukrep – podrobnejše varstvene usmeritve
40.	4.1.7.	02075	vejicati netopir	Vključiti varstveni cilj v načrte urejanja prostora in izvajanje posegov - (zatočišča, prehranjevališča, letalne poti)
41.	4.1.7.	02076	vejicati netopir	Vključiti varstveni cilj v načrte urejanja prostora in izvajanje posegov -del stavbe na gradu Rihemberk namenjen kotišču
42.	4.1.7.	02077	vejicati netopir	Obnoviti kotišče na gradu Rihemberk
43.	4.1.7.	02078	vejicati netopir	Ekološkim zahtevam vrste primerno osvetljevanje objekta
44.	4.1.7.	02081	veliki podkovnjak	Vključiti varstveni cilj v načrte urejanja prostora in izvajanje posegov - (zatočišča, prehranjevališča, letalne poti)
45.	4.1.7.	02082	veliki podkovnjak	Vključiti varstveni cilj v načrte urejanja prostora in izvajanje posegov -del stavbe na gradu Rihemberk namenjen kotišču
46.	4.1.7.	02083	veliki podkovnjak	Ekološkim zahtevam vrste primerno osvetljevanje objekta
47.	4.1.7.	06740	vejicati netopir	Določijo se naravovarstvene smernice in mnenja - (zatočišča, prehranjevališča, letalne poti)
48.	4.1.7.	06755	veliki podkovnjak	Vključiti varstveni cilj v načrte urejanja prostora in izvajanje posegov - (zatočišča, prehranjevališča, letalne poti)

Projekt ZAKRAS2 bo prispeval k uresničevanju kazalnikov opredeljenih za specifični cilj RSO2.7 prednostne naloge 3: PEKP. Izvajal se bo v obalno – kraški statistični regiji (SI044). Kazalnik učinka, ki je naveden pod Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) za bolj razvite regije je opredeljen z ID številko RC037 – *Površina območij Natura 2000, na katerih se izvajajo zaščitni in sanacijski ukrepi*, za katerega je na nacionalni ravni zastavljen cilj 800 ha obnovljenih ali izboljšanih površin. Projekt ZAKRAS2 bo k realizaciji tega cilja prispeval z izvedbo ukrepov na skupno 211,3507 ha površin znotraj območij Natura 2000, in sicer z ohranjanjem habitatov na 6 ha, izboljšanjem stanja na 21,9107 ha ter obnovo habitatov na 183,44 ha.

Poleg prispevka k kazalniku učinka, projekt ZAKRAS2 s svojo izvedbo prispeva tudi k kazalniku rezultata, in sicer k programsko specifičnemu kazalniku št. 3: *Vsaj 50% ciljnim vrstam in habitatnim tipom s seznama prednostnih projektov (in 75% iz posameznega projekta), določenih v Programu upravljanja območij Natura 2000 se mora izboljšati stanje ohranjenosti.*

5 PREDSTAVITEV UPOŠTEVANIH VARIANT

V procesu priprave investicijske dokumentacije projekta ZAKRAS2 sta bili obravnavani dve osnovni izvedbeni možnosti:

- Varianta 0: brez investicije in
- Varianta 1: z izvedbo investicije.

Namen analize variant je bil oceniti vsebinske, finančne in ekonomske učinke posamezne možnosti ter utemeljiti izbiro optimalne rešitve za doseganje ciljev varstva narave na območjih Natura 2000 Kras (SI3000276, SI5000023) in na Natura 2000 območju Dolina Branice (SI3000225).

5.1 VARIANTA 0: BREZ INVESTICIJE

V kolikor projekt ZAKRAS2 ne bo izveden, se bodo negativni trendi v stanju varovanih habitatnih tipov in vrst na območjih Natura 2000 Kras (SI3000276, SI5000023) ter Natura 2000 območju Dolina Branice (SI3000225) nadaljevali ali celo pospešili. Brez izvedbe ciljno usmerjenih varstvenih in upravljaljskih ukrepov ni mogoče preprečiti nadaljnje degradacije habitatov, kar pomeni, da se bodo obstoječe neugodne ali slabe razmere še poslabšale, dolgoročna ohranitev teh naravnih vrednot pa ne bo zagotovljena.

Habitatni tip vzhodno submediteranskih suhih travnišč (*Scorzonneretalia villosae*) (HT_62A0) je trenutno v neugodnem ohranitvenem stanju, trend pa je negativen zaradi postopnega zaraščanja, opuščanja tradicionalne rabe in neustreznih praks kmetijske rabe, kot so prezgodnja košnja in preveč intenzivna paša. Nadaljevanje teh procesov bi povzročilo izgubo ključnih habitatnih struktur, kar bi neposredno vplivalo na značilne vrste travnišč, kot so barjanski okarček (*Coenonympha*

oedippus), raznolistna mačina (*Serratula lycopifolia*) (SP_4087)) in travniške vrste ptic, med njimi hribski škrjanec (*Lullula arborea*) (A246), vrtni strnad (*Emberiza hortulana*) (A379) ter številne druge vrste kot so rjava cipa in kotorna. Brez izvajanja ukrepov obnove, paše, dosejevanja z avtohtonimi semeni ter uvedbe sonaravne rabe bi ti habitatni tipi izgubili svojo funkcionalnost in ekološko vrednost.

Stanje ptic, ki jih naslavlja projekt ZAKRAS2, je v glavnem neugodno ali slabo. Nekatere, npr. vrtni strnad (*Emberiza hortulana*) (A379), so ohranjene le še na kraškem robu. Populacija vrtnega strnada je tako majhna, da jo lahko usodno prizadenejo že mali površinski posegi in stohastični dogodki. Zanj je treba nemudoma pričeti z izvajanjem varstvenih ukrepov in izvesti ekološko raziskavo, na podlagi katere se bo lahko natančneje opredelili ukrepe in jih prilagodila ekologiji vrste.

Nadaljnje zaraščanje, opuščanje kmetijske rabe (paše) in izguba strukturne raznolikosti v kmetijski krajini bi vodila do popolne izgube habitatne ustreznosti in lokalnega kolapsa populacij. Ogrožena sta predvsem veliki skovik (*Otus scops*) (A214) in smrdokavra (*Upupa epops*) (A232), ki potrebujejo ustrezna gnezdišča in prehranjevališča v mozaični krajini. Brez izvajanja podpornih ukrepov (npr. postavitve gnezdilnic, sajenje sadnega drevja) se stanje teh vrst ne more stabilizirati.

Tudi kraško podzemlje, kot eden ključnih naravnih sistemov območja, bi v primeru neizvedbe projekta ostalo brez sanacijskih ukrepov, ki so nujni za izboljšanje stanja. Jame na Krasu predstavljajo izjemno občutljive in zaprte ekosisteme, v katerih se posledice dolgoletnega človekovega onesnaževanja kažejo kot trajna degradacija habitatnih razmer. V številnih dostopnih jamah so bila v preteklosti vzpostavljena nelegalna odlagališča odpadkov, kar je povzročilo akumulacijo onesnažil v podzemnem okolju, zmanjšanje kakovosti podzemnih voda, in s tem ogrozilo ne le lokalno biodiverzitetu, ampak tudi vodooskrbo širšega območja.

Brez izvedbe predvidenih čistilnih ukrepov bi se degradacija nadaljevala, s čimer bi bila neposredno ogrožena jamska favna, zlasti človeška ribica (*Proteus anguinus*) (SP_1186), ki je simbol kraškega podzemlja in ena najbolj ranljivih vrst tega okolja.

Dvoživke, zlasti veliki pupek (*Triturus carnifex*) (SP_1167), hribski urh (*Bombina variegata*) (SP_1193) in laška žaba (*Rana latastei*) (SP_1215), so neposredno odvisne od prisotnosti funkcionalnih vodnih habitatov, kot so kali in plitva zadrževalna vodna telesa. V odsotnosti izvedbe projekta bi se nadaljevalo propadanje teh habitatov zaradi zaraščanja, zamuljanja ter zaradi intenzifikacije kmetijstva. Dodatno grožnjo dvoživkam predstavlja cestna infrastruktura, ki prekinja selitvene poti in povzroča visoko smrtnost osebkov v času migracij. Brez obnove habitatov in tehničnih ukrepov za varno prečkanje (začasne ograje, prepusti) bi populacije teh vrst utrpelye nadaljnje izgube.

Velik del ilirskih hrastovo-belogabrovih gozdov (*Erythronio-Carpinion*) (HT_91L0) je zaradi dolgotrajnega vpliva človeka popolnoma izginil, predvsem zaradi gradbenih posegov, urbanizacije, urejanja vodotokov, izsuševanja ter obsežnih krčitev gozdov. Sestoji, ki so kljub človekovemu vplivu obstali, so danes pogosto spremenjeni. Njihova drevesna sestava je zaradi vnosa tujerodnih drevesnih vrst, ki niso značilne za ta habitatni tip, močno spremenjena. Brez odstranitve tujerodnih vrst in zasaditve nosilnih drevesnih vrst belega gabra in gradna bodo izginili še zadnji redki predeli tega habitatnega tipa, ki se kot manjše zaplate pojavlja na nižinskem delu Natura 2000 območja Dolina Branice (SI3000225). Z drevesi, še posebej z različnimi vrstami hrastov in odmrlo lesno biomaso, je tesno povezan tudi razvoj hrastovega kozlička (*Cerambyx cerdo*) (SP_1088). Zanj so pomembna stara drevesa, saj se ličinke razvijajo v odmrlem ali oslabelem lesu hrastov, kjer izdolbejo dolge rove in za seboj pustijo od 1 do 3 cm velike ovalne luknje v starih deblih ali vejah dreves. Razvojni cikel hrastovega kozlička traja več let, zato so nenadne spremembe habitata, kot je posek starih dreves, zanj pogosto usodne. Brez vzpostavitve sistema pogodbenega varstva in ukrepov za ohranitev habitatnih dreves bi še nadalje izginjali pomembni mikrohabitat, kar bi vodilo v izgubo populacije hrastovega kozlička na Krasu.

Grad Rihemberk je stavba z največ kotečimi vrstami netopirjev v Sloveniji. V gradu koti kar pet vrst netopirjev. Med 32 vrst netopirjev, prisotnih v Sloveniji, jih je na gradu zabeleženih kar 12, kar je največje število vrst netopirjev prisotnih v stavbah v Sloveniji. Med najbolj številčnimi sta veliki podkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*) (SP_1304) in vejicati netopir (*Myotis emarginatus*) (SP_1321). Netopirji so si kotišča ustvarili v neobnovljenih delih gradu, kjer so strešne in stropne konstrukcije v slabem tehničnem stanju. Zaradi dolgotrajnega pomanjkanja vzdrževanja so ti prostori podvrženi poškodbam nosilnih elementov, kot so leseni tramovi in stropne plošče, kar povečuje tveganje za zrušitev. Porušitev bi pomenila izgubo ključnih kotišč in potencialno usoden vpliv na populacije netopirjev. Dodatno razmere v teh prostorih

poslabšuje zamakanje. Voda prodira skozi poškodovane ali manjkajoče strehe, kar povzroča vlaženje notranjih prostorov, degradacijo materialov in poslabšanje mikroklimatskih pogojev. Problematična je tudi neprimerna osvetlitev gradu. Prekomerna svetloba moti njihove naravne vzorce vedenja, vključno s prehranjevanjem, navigacijo in vzrejo mladčev, kar lahko vodi do opuščanja kotišč. V kolikor sanacija in zamenjava razsvetljave ne bo izvedena, lahko to vodi v izgubo celotne populacije netopirjev v zahodnem delu Slovenije.

Poleg tega bi brez izvedbe investicije ostali neizkoriščeni ključni mehanizmi sodelovanja z lastniki zemljišč, zlasti v obliki pogodbenega varstva, ki omogoča dolgoročno izvajanje ukrepov na zasebnih površinah. Neposredno bi se s tem izgubila priložnost za vzpostavitev participativnega modela upravljanja, v katerega so vključeni kmetje, lastniki, lokalne skupnosti in strokovne institucije.

Končni rezultat variante brez investicije bi bilo nadaljnje slabšanje ciljnih habitatnih tipov in vrst Natura 2000 ter neizpolnjevanje obveznosti Republike Slovenije glede doseganja ciljev ohranjanja narave. Okrnjeno bi bilo tudi črpanje sredstev iz 3. prednostne naloge Programa evropske kohezijske politike 2021-2027 (PEKP), specifičnega cilja RSO2.7: *Izboljšanje varstva in ohranjanja narave ter biotske raznovrstnosti in zelene infrastrukture, tudi v mestnem okolju, ter zmanjšanje vseh oblik onesnaževanja*. Predvidene aktivnosti iz Priloge C PUN 2023-2028 za območje Krasa ne bi bile realizirane. To območje ne bi prispevalo k doseganju kazalnika učinka z ID številko RC037 – *Površina območij Natura 2000, na katerih se izvajajo zaščitni in sanacijski ukrepi*, za katerega je na nacionalni ravni zastavljen cilj 800 ha obnovljenih ali izboljšanih površin, kot tudi ne k doseganju kazalnika rezultata, in sicer programsko specifičnega kazalnika št. 3: *Vsaj 50% ciljnim vrstam in habitatnim tipom s seznama prednostnih projektov (in 75% iz posameznega projekta), določenih v Programu upravljanja območij Natura 2000 se mora izboljšati stanje ohranjenosti*.

5.2 VARIANTA 1: Z INVESTICIJO

Ta varianta predvideva izvedbo projekta ZAKRAS2 v celotnem predlaganem obsegu. Vključuje sedem varstvenih ciljev z ukrepi na naslednjih področjih:

1. Izboljšanje stanja vzhodno submediteranskih suhih travnišč (HT_62A0) in vrst, ki so z njimi povezane, vključno s hribskim škrlancem (A246), vrtnim strnadom (A379) in raznolistno mačino (SP_4087), z usmerjenim odstranjevanjem zarasti, dosejevanjem semen na vrstno siromašnih zemljiščih, odstranjevanjem invazivnih vrst in uvedbo rotacijske paše.
2. Izboljšanje stanja barjanskega okarčka (SP_1071) z obnovo habitatov preko pogodbenega varstva in prilagojenega kmetijskega gospodarjenja s spodbujanjem časovno usklajene košnje v kombinaciji s pašnim režimom.
3. Izboljšanje stanja jam, ki niso odprte za javnost (HT_8310) in človeške ribice (SP_1186) z organizacijo čiščenja štirih jam in enega brezna ter odstranitvijo odpadkov.
4. Izboljšanje stanja hribskega urha (SP_1193), velikega pupka (SP_1167) in laške žabe (SP_1215) z obnovo 12 kalov, dveh vodnih teles na gradu Rihemberk in obnovo vodnega zadrževalnika v Klancu pri Kozini, s čimer se bodo izboljšali razmnoževalni in habitatni pogoji. Poleg obnove vodnih teles se bo vzpostavilo podhode in varovalne ograje v Klancu pri Kozini in s tem zagotovilo varne pogoje migracijskih poti in zmanjšalo smrtnost zaradi cestnega prometa ter prenašalo dvoživke na kritičnih cestnih odsekih.
5. Izboljšanje stanja ohranjenosti ilirskih hrastovo-belogabrovih gozdov (HT_91L0) z odstranitvijo tujerodnih drevesnih vrst in zasaditvijo nosilnih drevesnih vrst, s čimer se bo izboljšalo ekološke pogoje za ključne vrste tega habitata in izboljšanje stanja hrastovega kozlička (SP_1088) s kompenzacijskim plačilom za odkup starih hrastov, ki bodo prepuščeni naravni razgradnji in bodo s tem postali optimalen razmnoževalni habitat hrastovega kozlička.
6. Izboljšanje stanja ohranjenosti smrdokavre (A232) in velikega skovika (A214) z nameščanjem gnezdilnic, sajenjem dreves ter obnovo suhih zidov v mozaikih travnišč in grmišč.
7. Izboljšanje stanja ohranjenosti velikega podkovernjaka (SP_1304) in vejicatega netopirja (SP_1321) z obnovo kotišč in prilagoditvijo osvetljenosti na gradu Rihemberk.

Projekt vključuje tudi ozaveščevalne naravovarstvene ukrepe, in sicer vzpostavitev vstopnih točk in interpretacijskega centra na Kraškem robu, ureditev učne poti okoli vodnega zadrževalnika v Klancu pri Kozini, nadgradnjo obstoječih prostorov na gradu Rihemberk z novimi interpretacijskimi vsebinami ter izdelavo izobraževalnega filma.

Poleg specifičnih varstvenih in ozaveščevalnih ukrepov projekt vključuje tudi splošne aktivnosti informiranja javnosti, namenjene širjenju prepoznavnosti projekta ter poudarjanju pomena evropskih kohezijskih sredstev za varstvo narave.

Komunikacija z javnostjo bo potekala prek spletne strani projekta in družbenih omrežij, kjer bodo redno objavljene novice o poteku aktivnosti, doseženih rezultatih ter prihajajočih dogodkih. Pomembno vlogo pri nagovarjanju širše javnosti bo imelo tudi sodelovanje z mediji. V ta namen bodo organizirane tri tiskovne konference, na katerih bodo predstavljeni ključni mejniki in dosežki projekta. Na projektnem območju bodo nameščeni označevalni elementi, ki bodo obiskovalce seznanjali z vsebino projekta in varovanimi območji. Pripravljen bo tudi raznolik promocijski material za učinkovito ozaveščanje različnih ciljnih skupin – od lokalnih prebivalcev do obiskovalcev in strokovne javnosti.

Skupno se bo za enajst (11) vrst in tri (3) habitatne tipe iz Priloge C ter dveh (2) vrst netopirjev iz Priloge B na treh Natura 2000 območjih doseglo 48 varstvenih ciljev iz PUN 2023-2028. Investicija bo prispevala k doseganju kazalnika učinka, ki je v okviru PEKP opredeljen pod Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) za bolj razvite regije z ID številko RC037 – Površina območij Natura 2000, na katerih se izvajajo zaščitni in sanacijski ukrepi, za katerega je na nacionalni ravni zastavljen cilj 800 ha obnovljenih ali izboljšanih površin. Projekt ZAKRAS bo z izvedbo ukrepov obnovil 183,44 ha ciljnih habitatov, izboljšal 21,9107 ha ter ohranil 6 ha površin prednostnih habitatnih tipov ali življenjskega prostora ciljnih vrst projekta. Skupni doprinos projekta ZAKRAS2, predstavljen v hektarjih je vpliv na 211,3507 ha površin znotraj območij Natura 2000 na območju obalno-kraške statistične regije (SI044).

Poleg prispevka k kazalniku učinka, projekt ZAKRAS2 s svojo izvedbo prispeva tudi k kazalniku rezultata, in sicer k programsko specifičnemu kazalniku št. 3: *Vsaj 50% ciljnim vrstam in habitatnim tipom s seznama prednostnih projektov (in 75% iz posameznega projekta), določenih v Programu upravljanja območij Natura 2000 se mora izboljšati stanje ohranjenosti.*

Projekt je štiriletna operacija z jasno razdeljenimi nalogami med partnerji in temelji na aktivnem vključevanju lastnikov zemljišč. Vključuje ukrepe za vse ciljne habitatne tipe in vrste iz Priloge C PUN 2023-2028 za območje Krasa. Dodatno so, zaradi nujnosti takojšnjega ukrepanja, v projekt vključeni tudi ukrepi za varstvo netopirjev na gradu Rihemberk, ki so za vsa tri obravnavana Natura 2000 območja Krasa opredeljene v Prilogi B.

6 OPREDELITEV VRSTE INVESTICIJE IN OCENA INVESTICIJSKIH STROŠKOV

6.1 VRSTA INVESTICIJSKEGA PROJEKTA

Projekt ZAKRAS2 je naravovarstveni projekt, ki se bo izvajal na območjih Natura 2000 Kras (SI3000276, SI5000023) in Natura 2000 območju Dolina Branice (SI3000225). Sledi izhodiščem PUN 2023-2028 ter temelji na strokovnih analizah stanja vrst in habitatnih tipov ter konkretnih potrebah po izboljšanju naravovarstvenega upravljanja. Projekt ZAKRAS2 je operacija v javno infrastrukturo in operacija v javnem interesu. Izveden bo na območju obalno-kraške statistične regije (SI044).

6.2 OKVIRNI OBSEG IN SPECIFIKACIJA STROŠKOV

6.2.1 OCENA STROŠKOV INVESTICIJE PO STALNIH CENAH ZA VARIANTO 1

Strokovna podlaga za izdelavo ocene stroškov investicije je projektna naloga (Priloga 1). Ocena stroškov investicije je bila v projektni nalogi določena na podlagi:

- prejetih ponudb in predračunov potencialnih izvajalcev del oziroma ponudnikov, na podlagi katerih se je opredelilo stroške zunanjih izvajalcev, blaga, storitev in investicij;
- uvrstitve v plačilni razred in števila projektnih ur potrebnih za izvedbo posamezne aktivnosti, na podlagi česar se je opredelilo stroške dela, vključno s potnimi stroški,
- z upoštevanimi pavšalnimi stroški v višini 15 % stroškov dela, ki so po navodilih uvrščeni med stroške blaga in storitev.

Finančna konstrukcija projekta ZAKRAS2 je bila izdelana zelo natančno in zajema vse predvidene stroške. Deloma je finančno načrtovanje upoštevalo izkušnje preteklega projekta ZAKRAS, ki je bil v prejšnji perspektivi črpani iz PEKP. Na podlagi tega se predpostavlja, da stroški za nepredvidena dela ne bodo nastali.

Ocena stroškov investicije po stalnih cenah z vključenim DDV znaša 5.495.932,07 EUR (Tabela 10).

Tabela 10: Ocena stroškov investicije po stalnih cenah

Vrsta stroška/Leto	2025	2026	2027	2028	2029	SKUPAJ
Nakup in gradnja nepremičnin	- €	597.804,32 €	699.135,27 €	681.586,21 €	376.892,16 €	2.355.417,96 €
od tega razsvetljava	- €	- €	32.786,89 €	- €	- €	32.786,89 €
Nakup nezazidanih zemljišč	- €	- €	- €	- €	- €	- €
Oprema in druga opredmetena osnovna sredstva	53.278,68 €	31.803,28 €	2.459,02 €	2.459,02 €	43.442,62 €	133.442,62 €
Investicije v neopredmetena sredstva	- €	- €	- €	- €	- €	- €
Posredni stroški	17.692,20 €	53.936,55 €	45.542,25 €	45.266,85 €	34.805,25 €	197.243,10 €
Stroški uporabe osnovnih sredstev	- €	- €	- €	- €	- €	- €
Informiranje in komuniciranje	7.377,05 €	5.737,70 €	1.065,57 €	- €	- €	14.180,32 €
Stroški zunanjih izvajalcev (nadzor, dokumentacija)	112.541,00 €	673.690,68 €	118.739,92 €	83.779,84 €	71.808,78 €	1.060.560,22 €
od tega nadzor in dokumentacija	74.180,31 €	19.420,71 €	9.221,47 €	9.630,26 €	5.671,82 €	118.124,57 €
Stroški plač	117.948,00 €	359.577,00 €	303.615,00 €	301.779,00 €	232.035,00 €	1.314.954,00 €
Potni stroški	3.952,02 €	9.880,05 €	9.880,05 €	7.904,05 €	7.904,04 €	39.520,21 €
Vmesna vsota stroškov brez DDV	312.788,95 €	1.732.429,58 €	1.180.437,08 €	1.122.774,97 €	766.887,85 €	5.115.318,43 €
DDV	38.103,27 €	115.419,76 €	93.448,20 €	80.330,84 €	53.311,57 €	380.613,64 €
Skupaj stroški z DDV	350.892,22 €	1.847.849,34 €	1.273.885,28 €	1.203.105,81 €	820.199,42 €	5.495.932,07 €

6.2.2 OCENA STROŠKOV INVESTICIJE PO TEKOČIH CENAH ZA VARIANTO 1

Ocena investicijskih stroškov po tekočih cenah je izdelana na podlagi ocene inflacije UMAR, ki je za leto 2025 predvidel, da bi le ta bila v višini 2,3 % (dejanska), za leto 2026 v višini 2,3 % in za leto 2027 v višini 2,1 %. Ker za leti 2028 in 2029 še ni napovedane ocene inflacije, je bila upoštevana enaka višina kot za leto 2027.²

Ocena stroškov investicije po tekočih cenah z vključenim DDV znaša 5.747.840,45 EUR (Tabela 11).

Tabela 11: Ocena stroškov investicije po tekočih cenah

Vrsta stroška/Leto	2025	2026	2027	2028	2029	SKUPAJ
Nakup in gradnja nepremičnin	- €	611.553,82 €	730.246,79 €	726.843,53 €	410.360,18 €	2.479.004,32 €
od tega razsvetljava	- €	- €	34.245,91 €	- €	- €	34.245,91 €
Nakup nezazidanih zemljišč	- €	- €	- €	- €	- €	- €
Oprema in druga opredmetena osnovna sredstva	53.278,68 €	32.534,76 €	2.568,45 €	2.622,30 €	47.300,32 €	138.304,51 €
Investicije v neopredmetena sredstva	- €	- €	- €	- €	- €	- €
Posredni stroški	17.692,20 €	55.177,09 €	47.568,88 €	48.272,57 €	37.895,96 €	206.606,70 €
Stroški uporabe osnovnih sredstev	- €	- €	- €	- €	- €	- €
Informiranje in komuniciranje	7.377,05 €	5.869,67 €	1.112,99 €	- €	- €	14.359,71 €
Stroški zunanjih izvajalcev (nadzor, dokumentacija)	112.541,00 €	689.185,57 €	124.023,85 €	89.342,82 €	78.185,40 €	1.093.278,64 €
od tega nadzor in dokumentacija	74.180,31 €	19.867,39 €	9.631,83 €	10.269,71 €	6.175,48 €	120.124,72 €
Stroški plač	117.948,00 €	367.847,27 €	317.125,87 €	321.817,13 €	252.639,71 €	1.377.377,98 €
Potni stroški	3.952,02 €	10.107,29 €	10.319,71 €	8.428,88 €	8.605,92 €	41.413,82 €
Vmesna vsota stroškov brez DDV	312.788,95 €	1.772.275,47 €	1.232.966,54 €	1.197.327,23 €	834.987,49 €	5.350.345,68 €
DDV	38.103,27 €	118.074,41 €	97.606,64 €	85.664,81 €	58.045,64 €	397.494,77 €
Skupaj stroški z DDV	350.892,22 €	1.890.349,88 €	1.330.573,18 €	1.282.992,04 €	893.033,13 €	5.747.840,45 €

6.2.3 OCENA STROŠKOV INVESTICIJE ZA VARIANTO 0

Varianta 0 oziroma varianta brez investicije pomeni sedanje stanje. Stroški investicije v tem primeru znašajo 0 EUR.

² Pomladanska napoved gospodarskih gibanj. UMAR. Ljubljana, februar 2025.

6.3 DELITEV INVESTICIJSKIH STROŠKOV NA UPRAVIČENE IN NEUPRAVIČENE

Kot izhaja iz Navodil organa upravljanja o upravičenih stroških za sredstva evropske kohezijske politike v programskem obdobju 2021-2027 upravičeni stroški in izdatki predstavljajo tisti del oziroma vrsto celotnih stroškov in izdatkov operacije, ki jih organ upravljanja, posredniško ali izvajalsko telo opredeli v pogodbi o sofinanciranju, pri čemer vir financiranja ni pomemben.

Stroški so upravičeni, če:

- so z operacijo neposredno povezani, so potrebni za njeno izvajanje in so v skladu s cilji operacije;
- so dejansko nastali: za dela, ki so bila opravljena; za blago, ki je bilo dobavljeno; oziroma za storitve, ki so bile izvedene;
- so priznani v skladu s skrbnostjo dobrega gospodarja;
- nastanejo in so plačani v obdobju upravičenosti;
- temeljijo na verodostojnih knjigovodskih in drugih listinah in
- so v skladu z veljavnimi pravili Unije in nacionalnimi predpisi.

Upravičeni stroški, ki se lahko v obliki namenskih nepovratnih sredstev (razen podpore v obliki FI) financirajo iz sredstev kohezijske politike, so po namenu razdeljeni na:

1. investicije v opredmetena osnovna sredstva: nakup in gradnja nepremičnin, nakup zemljišč, napeljave, stroji, oprema, pohištvo in prevozna sredstva; ter v neopredmetena sredstva ALI stroške uporabe osnovnih sredstev (stroški amortizacije);
2. stroške plač in povračil stroškov v zvezi z delom;
3. posredne stroške;
4. stroške informiranja in komuniciranja;
5. davek na dodano vrednost (DDV);
6. stroške storitev zunanjih izvajalcev.

Nenamenska poraba sredstev je neupravičen strošek.

DDV je lahko upravičen strošek za operacije, katerih skupni stroški skupaj z DDV znašajo manj kot 5 mio EUR. Za operacije, katerih skupni stroški skupaj z DDV presegajo 5 mio EUR, se DDV lahko vključi v finančni načrt kot upravičen strošek le za tisti del DDV, do katerega upravičenec nima pravice do odbitka DDV. Odbitni DDV ni upravičen strošek, če upravičenec ne uveljavi pravice do odbitka DDV. Če sredstva kohezijske politike za upravičenca predstavljajo državno pomoč, DDV ni upravičen strošek.

Ker nobena od sodelujočih organizacij v projektu ZAKRAS2 nima pravice do odbitka DDV, je DDV vključen med upravičene stroške in izdatke, kar pomeni, da je celoten znesek DDV upravičen strošek.

VARIANTA 1: Z INVESTICIJO PO STALNIH CENAH S PRIKAZOM UPRAVIČENOSTI STROŠKOV

V Tabeli 12 so prikazani skupni stroški, po kategorijah stroškov in s prikazom upravičenosti Variante 1 z izvedbo projekta ZAKRAS2 po stalnih cenah.

Tabela 12: Ocena stroškov investicije po stalnih cenah s prikazom upravičenosti stroškov

Vrsta stroška	Skupni stroški (A)	Neupravičeni stroški (B)	Upravičeni stroški (C) = (A) - (B)	Odstotek
Nakup in gradnja nepremičnin	2.355.417,96 €	- €	2.355.417,96 €	42,86%
Nakup nezazidanih zemljišč	- €	- €	- €	0,00%
Oprema in druga opredmetena osnovna sredstva	133.442,62 €	- €	133.442,62 €	2,43%
Investicije v neopredmetena sredstva	- €	- €	- €	0,00%
Posredni stroški	197.243,10 €	- €	197.243,10 €	3,59%
Stroški uporabe osnovnih sredstev	- €	- €	- €	0,00%
Informiranje in komuniciranje	14.180,32 €	- €	14.180,32 €	0,26%
Stroški zunanjih izvajalcev (nadzor, dokumentacija)	1.060.560,22 €	- €	1.060.560,22 €	19,30%
od tega nadzor in dokumentacija	118.124,57 €		118.124,57 €	
Stroški plač in povračil v zvezi z delom	1.354.474,21 €	- €	1.354.474,21 €	24,65%
Vmesna vsota	5.115.318,43 €	- €	5.115.318,43 €	93,07%
DDV	380.613,64 €	- €	380.613,64 €	6,93%
Skupaj	5.495.932,07 €	- €	5.495.932,07 €	100,00%

VARIANTA 1: Z INVESTICIJO PO TEKOČIH CENAH S PRIKAZOM UPRAVIČENOSTI STROŠKOV

V Tabeli 13 so prikazani skupni stroški, po kategorijah stroškov in s prikazom upravičenosti Variante 1 z izvedbo projekta ZAKRAS2 po tekočih cenah.

Tabela 13: Ocena stroškov investicije po tekočih cenah s prikazom upravičenosti stroškov

Vrsta stroška	Skupni stroški (A)	Neupravičeni stroški (B)	Upravičeni stroški (C) = (A) - (B)	Odstotek
Nakup in gradnja nepremičnin	2.479.004,32 €	- €	2.479.004,32 €	43,13%
Nakup nezazidanih zemljišč	- €	- €	- €	0,00%
Oprema in druga opredmetena osnovna sredstva	138.304,51 €	- €	138.304,51 €	2,41%
Investicije v neopredmetena sredstva	- €	- €	- €	0,00%
Posredni stroški	206.606,70 €	- €	206.606,70 €	3,59%
Stroški uporabe osnovnih sredstev	- €	- €	- €	0,00%
Informiranje in komuniciranje	14.359,71 €	- €	14.359,71 €	0,25%
Stroški zunanjih izvajalcev (nadzor, dokumentacija)	1.093.278,64 €	- €	1.093.278,64 €	19,02%
od tega nadzor in dokumentacija	120.124,72 €		120.124,72 €	
Stroški plač	1.377.377,98 €	- €	1.377.377,98 €	23,96%
Potni stroški	41.413,82 €	- €	41.413,82 €	0,72%
Vmesna vsota	5.350.345,68 €	- €	5.350.345,68 €	93,08%
DDV	397.494,77 €	- €	397.494,77 €	6,92%
Skupaj	5.747.840,45 €	- €	5.747.840,45 €	100,00%

VARIANTA 0: BREZ INVESTICIJE

Varianta 0 oziroma varianta brez investicije pomeni sedanje stanje. Stroški investicije v tem primeru znašajo 0 EUR.

7 OPREDELITEV TEMELJNIH PRVIN, KI DOLOČAJO INVESTICIJO

7.1 SPISEK STROKOVNIH PODLAG

Pri oblikovanju aktivnosti projekta ZAKRAS2 so bili upoštevani naslednji dokumenti:

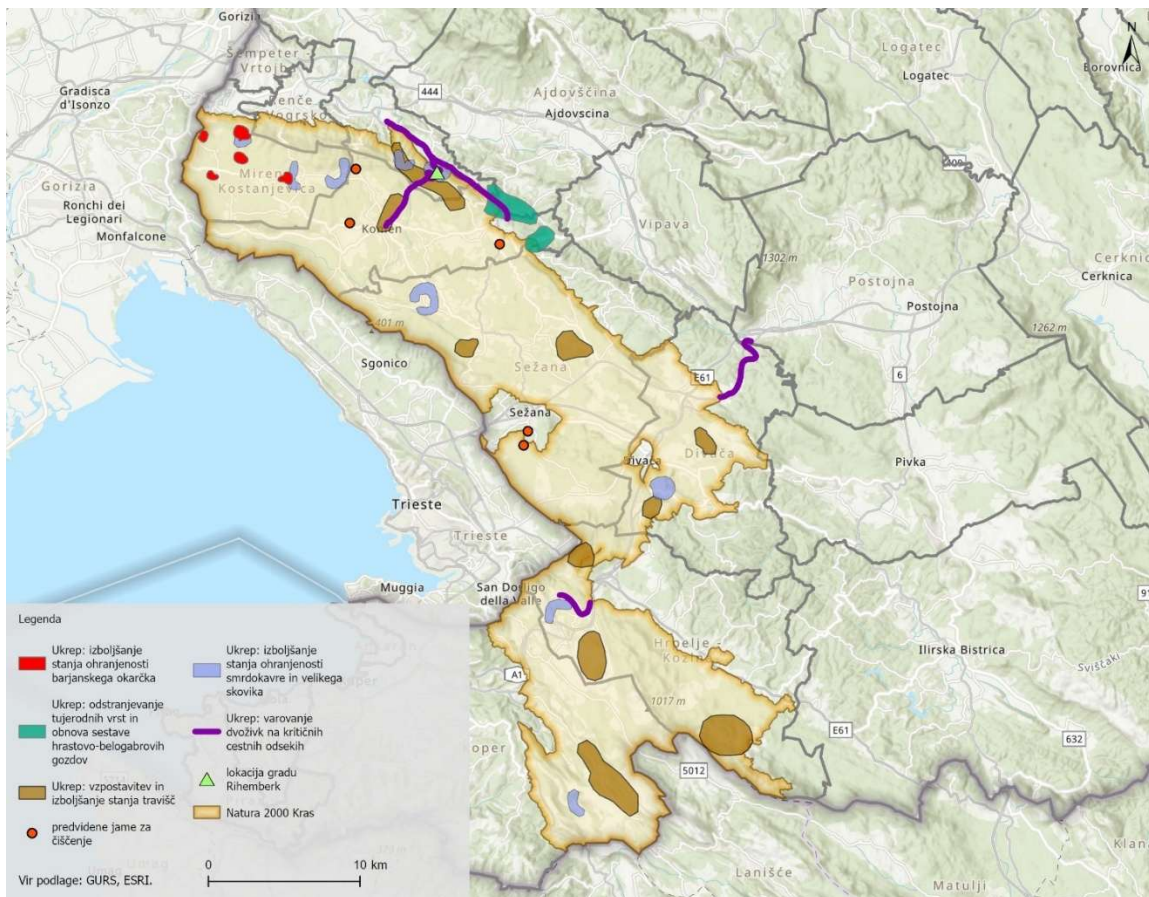
- Program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2023 – 2028 (Sklep Vlade št. 35600-4/2023/5 z dne 4.10.2023).
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18).
- Zakon o ohranjanju narave (ZON) (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10).
- Zakon o gozdovih (ZG) (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS, 77/16 in 78/23 – ZUNPEOVE).
- Zakon o varstvu podzemnih jam (ZVPJ) (Uradni list RS, št. 2/04, 61/06 – ZDru-1, 46/14 – ZON-C in 21/18 – ZNOrg).
- Zakon o Regijskem parku Škocjanske jame (ZRPSJ) (Uradni list RS, št. 57/96, 46/14 – ZON-C in 18/23 – ZDU-10);
- Resolucija o Programu varstva in razvoja Parka Škocjanske jame za obdobje 2024–2028 (RePVRPŠJ24–28) (Uradni list RS, št. 31/24).
- Program evropske kohezijske politike 2021–2027 v Sloveniji, sprejeta verzija 22.11.2024, SFC različica 2.0;
- Navodila upravičencem za izvajanje projektov Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji za Prednostno nalogo 3 (PN3) in Specifični cilj RSO2.7 (SC RSO 2.7), verzija 20.3.2025.
- Navodila organa upravljanja na področju zagotavljanja prepoznavnosti, preglednosti in komuniciranja evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027, Verzija 1, marec 2023.
- Navodila organa upravljanja za načrtovanje, odločanje o podpori, spremljanje in poročanje o izvajanju evropske kohezijske politike v programskem obdobju 2021–2027. Verzija 2.0. Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj. Ljubljana, avgust 2024.

7.2 OPIS LOKACIJE

Projekt ZAKRAS2 se bo izvajal v obalno-kraški statistični regiji (SI044) na območjih Natura 2000 Kras (SI3000276, SI5000023) in na Natura 2000 območju Dolina Branice (SI3000225).

Znotraj tega območja se nahaja celotno zavarovano območje Regijskega parka Škocjanske jame, kot tudi slovenski del matičnega krasa, Griško polje pri Dolenji vasi, Senožeško podolje, del Vremščiце, Gabrk, Podgorski kras, del Matarskega podolja in širše območje kraškega roba med Črnim kalom in Rakitovcem.

Projektna območja so določena glede na posamezni varstveni cilj in temeljijo na razširjenosti ciljnih habitatnih tipov in vrst, ki jih obravnava projekt ZAKRAS2. Celovit pregled projektne območja z označenimi lokacijami izvedbe je prikazan na Sliki 1.

Slika 1: Prikaz projektnega območja z lokacijami izvajanja varstvenih ciljev

7.3 OPREDELITEV VELJAVNIH PROSTORSKIH AKTOV

7.3.1 OBČINSKI PROSTORSKI NAČRTI

OBČINA HRPELJE – KOZINA

- Odlok o Občinskem prostorskem načrtu Občine Hrpelje – Kozina (Ur.l. RS št. 2/18, 64/19, 77/19, 63/20, 91/20, 90/21, 161/21, 199/21, 39/23, 118/23, 113/24).

MESTNA OBČINA NOVA GORICA

- Odlok o Občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Nova Gorica (Uradni list RS, št. 95/12, 112/2013 - popravek, 10/14, 35/14, 72/14, 72/14 - popravek., 25/15 -obvezna razlaga, 26/15 – popravek obvezne razlage, 40/16 – obvezna razlaga in 63/17)

MESTNA OBČINA KOPER

- Odlok o prostorskih in ureditvenih pogojih v Mestni občini Koper (UO 19/88, 7/01, 24/01 in Uradni list RS 49/05, 95/06, 124/08, 22/09, 65/10, 29/12, 50/12, 47/16, 207/21).

OBČINA DIVAČA

- Odlok o Občinskem prostorskem načrtu Občine Divača (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 14/18, 59/18, 59/18 – obvezna razlaga, 25/19 – obvezna razlaga, 51/19, 66/21, 1/22 – popravek k objavi, 40/24).

OBČINA KOMEN

- Odlok o Občinskem prostorskem načrtu Občine Komen (Uradni list RS, št. 26/18)

OBČINA SEŽANA

- Odlok o Občinskem prostorskem načrtu Občine Sežana (Uradni list RS, št. 20/16)

OBČINA RENČE-VOGRSKO

- Odlok o Občinskem prostorskem načrtu občine Renče–Vogrsko (Uradno glasilo Občine Renče–Vogrsko, št. 10/14, 1/15)

OBČINA MIREN-KOSTANJEVICA

- Odlok o Občinskem prostorskem načrtu (Uradni list RS, št. 85/13, 10/14, 50/14, 87/15, 21/16 in 14/20)

7.3.2 ZAHTEVANA SOGLASJA, DOVOLJENJA

Posamezne aktivnosti znotraj projekta zahtevajo pridobitev določenih soglasij, ki bodo pridobljena v času trajanja projekta. Pridobiti bo potrebno sledeče:

- Skladno z Zakonom o gozdovih (ZG) (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS, 77/16 in 78/23 – ZUNPEOVE) bo za odstranjevanje zarasti na zemljiščih, ki so po namenski rabi opredeljena kot gozdna zemljišča, za izvedbo krčitve, do zakonsko dovoljene površine 5.000 m², potrebno pridobiti soglasje Zavoda za gozdove (ZGS).
- Čiščenje izbranih jam bo izvedeno skladno z Zakonom o varstvu podzemnih jam (ZVPJ) (Uradni list RS, št. 2/04, 61/06 – ZDru-1, 46/14 – ZON-C in 21/18 – ZNOrg) in Zakonom o ohranjanju narave (ZON) (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10). Pred pričetkom izvajanja del se bo pridobilo potrebno naravovarstveno soglasje.
- Za obnovo vodnih teles na Natura 2000 območju je, skladno z Zakonom o ohranjanju narave (ZON) (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10) treba pridobiti pogoje in soglasje Ministrstva RS za naravne vire in prostor (MNVP), ki v postopku zaprosi za mnenje in usmeritve ZRSVN.
- V kolikor se bodo vodna telesa nahajala tudi na območju drugih varovanj, kot so kulturna dediščina, gozdovi in podobno bo treba predhodno pridobiti pogoje oziroma soglasja ustreznega pristojnega mnenjedajalca.
- Občina Hrpelje-Kozina bo za obnovo vodnega zadrževalnika v Klancu pri Kozini obnovila pretečena soglasja in dovoljenja.
- Občina Hrpelje-Kozina bo v fazi priprave projektne dokumentacije pridobila soglasja in potrebna dovoljenja za vzpostavitev podhodov in trajnih varovalnih ograj
- Mestna občina Nova Gorica bo v fazi priprave projektne dokumentacije pridobila vsa zahtevana soglasja in dovoljenja za sanacijo strešnih in stropnih konstrukcij gradu Rihemberk.
- Mestna občina Koper bo za vzpostavitev treh vstopnih točk v fazi priprave projektne dokumentacije pridobila vsa zahtevana soglasja in dovoljenja.

7.4 ČASOVNI NAČRT IZVEDBE INVESTICIJE

7.4.1 VARIANTA 1: Z INVESTICIJO

Izvajanje projekta se bo formalno pričelo 1. avgusta 2025, in sicer z aktivnostmi zagona pri vodilnem partnerju (npr. nove zaposlitve), medtem ko se bo vsebinsko izvajanje projekta začelo 1. septembra 2025 in bo trajalo 48 mesecev, do 31. avgusta 2029. V Tabeli 14 je prikazana načrtovana časovna izvedba projektnih aktivnosti po posameznih sklopih.

Zaključek projekta je predviden do 31. decembra 2029, kar vključuje obdobje za administrativno zaključevanje, pripravo poročil in druge zaključne aktivnosti. Ti zaključni postopki niso finančno ovrednoteni v okviru projekta ZAKRAS2.

Tabela 14: Prikaz časovnice za izvedbo investicije s popisom aktivnosti

Aktivnosti sklopov, varstvenih ciljev in ukrepov/Leto izvajanja						
4.1. VSEBINSKI SKLOP						
4.1.1. Izboljšanje stanja ohranjenosti vzhodno submediteranskih suhih travnišč (HT_62A0), hribskega škranca (A246) in vrtnega strnada (A379)						
UKREP 1: Obnova vzhodno submediteranskih suhih travnišč z odstranjevanjem zarasti na zaraščenih površinah						
Določitev območij obnove suhih travnišč in komunikacija z lastniki	2025	2026	2027	2028	2029	
Priprava in objava razpisa ter izvedba postopka izbire zemljišč za obnovo suhih travnišč	2025	2026	2027	2028	2029	
Ogled terena, individualni načrti in sklenitev pogodbenega varstva suhih travnišč	2025	2026	2027	2028	2029	
Odstranjevanje zarasti in razgozdovanje ter nadzor obnove suhih travnišč	2025		2027	2028	2029	
UKREP 2: Izboljšanje stanja vzhodno submediteranskih suhih travnišč z dosejevanjem semenskih mešanic HT_62A0 in odstranjevanjem tujerodnih invazivnih vrst						
(i) Dosejevanje semenskih mešanic vzhodno submediteranskih suhih travnišč (HT 62A0)						
Identifikacija akceptorskih zemljišč	2025	2026	2027	2028	2029	
Identifikacija donorskih zemljišč	2025	2026	2027	2028	2029	
Pobiranje semen	2025	2026	2027	2028	2029	
Dosejevanje	2025	2026	2027	2028	2029	
(ii) Odstranjevanje tujerodnih invazivnih vrst na vzhodno submediteranskih suhih travnišč (HT 62A0)						
Priprava in izbira lokacij odstranjevanja invazivnih vrst	2025		2027			
Izvedba treh demonstracijskih delavnic z odstranjevanjem invazivnih vrst	2025	2026	2027	2028	2029	
UKREP 3: Zagotavljanje naravovarstveno usmerjene kmetijske rabe za ohranitev in izboljšanje stanja obstoječih vzhodno submediteranskih suhih travnišč						
(i) Spodbujanje rotacijske paše						
Priprava ukrepa in vključitev kmetov v izvajanje rotacijske paše	2025	2026	2027	2028	2029	
Izvajanje in nadzor ukrepa rotacijske paše	2025	2026	2027	2028	2029	
Spremljanje učinkov ukrepa rotacijske paše	2025	2026	2027	2028	2029	
(ii) Spodbujanje ustrezne kmetijske rabe za varovanje rastišč raznolistne mačine						
Identifikacija obstoječih in potencialnih novih rastišč raznolistne mačine	2025	2026	2027	2028	2029	
Priprava in objava poziva za vključitev kmetov v ukrep varovanja raznolistne mačine	2025	2026	2027	2028	2029	
Izvajanje in nadzor ukrepa varovanja raznolistne mačine	2025	2026	2027	2028	2029	
4.1.2. Izboljšanje stanja ohranjenosti barjanskega okarčka (SP_1071)						
UKREP 1: Vzpostavitev oz. obnova 3 ha habitata barjanskega okarčka						
Identifikacija in predlogi ustreznih površin za barjanskega okarčka	2025	2026	2027	2028	2029	
Sklenitev pogodbenega varstva habitatov barjanskega okarčka na 3 ha zemljišč	2025	2026	2027	2028	2029	
Vzpostavitev oz. obnova 3 ha habitata barjanskega okarčka (načrti, pogodba, izvedba, spremljanje)	2025	2026	2027	2028	2029	
Spremljanje učinka aktivnosti (izbor zunanjega izvajalca in skupna usklajevanja)	2025	2026	2027	2028	2029	
4.1.3. Izboljšanje stanja ohranjenosti jam, ki niso odprte za javnost (HT_8310) in človeške ribice (SP_1186)						
UKREP 1: Čiščenje onesaženih jam						
Mehanizacijska dela čiščenja petih jam (najem in izvedba)	2025	2026	2027	2028	2029	
Čiščenje jame v Bjekovniku, Tončkove jame, Preserske jame, jame Kob 1 (Kobdijl) in brezna v dolini Lazci: organizacija čiščenja in nadzor	2025	2026	2027	2028	2029	
Deponiranje odstranjenih odpadkov iz jam: organizacija odvoza in deponiranja odpadkov	2025	2026	2027	2028	2029	
4.1.4. Izboljšanje stanja ohranjenosti hribskega urha (SP_1193), velikega pupka (SP_1167) in laške žabe (SP_1215)						
UKREP 1: Obnova kalov na Krasu, vodnih teles pri gradu Rihemberk in vodnega zadrževalnika pri Kozini						
(i) Obnova kalov na Krasu						
Pridobivanje potrebnih soglasij in izvedba naročil storitev za obnovo vodnih kalov	2025	2026	2027	2028	2029	
Obnova 12 kalov	2025	2026	2027	2028	2029	
Interpretacija kalov	2025	2026	2027	2028	2029	
Priprava navodil za dolgoročno in trajnostno upravljanje obnovljenih kalov	2025	2026	2027	2028	2029	
(ii) Obnova vodnih teles gradu Rihemberk						
Pridobivanje potrebnih soglasij in izvedba naročil storitev za obnovo vodnih teles na gradu Rihemberk	2025	2026	2027	2028	2029	
Obnova vodnih teles na gradu Rihemberk	2025	2026	2027	2028	2029	
Priprava smernic za trajnostno vzdrževanje vodnih teles na gradu Rihemberk	2025	2026	2027	2028	2029	
(iii) Obnova vodnega zadrževalnika v Klancu pri Kozini						
Pridobivanje potrebnih soglasij in izvedba naročil storitev obnove zadrževalnika v Klancu pri Kozini	2025	2026	2027	2028	2029	
Obnova vodnega zadrževalnika v Klancu pri Kozini	2025	2026	2027	2028	2029	
Priprava smernic vzdrževanja vodnega zadrževalnika v Klancu pri Kozini	2025	2026	2027	2028	2029	
UKREP 2: Vzpostavitev podhodov in varovalnih ograj za dvoživke v Klancu pri Kozini						
Pridobivanje potrebnih soglasij ter izdelava projektne dokumentacije za vzpostavitev podhodov in varovalnih ograj v Klancu pri Kozini	2025	2026	2027	2028	2029	
Vzpostavitev podhodov in varovalnih ograj v Klancu pri Kozini	2025	2026	2027	2028	2029	
Spremljanje funkcionalnosti vzpostavljenih podhodov in varovalnih ograj v Klancu pri Kozini	2025	2026	2027	2028	2029	
UKREP 3: Varovanje dvoživk na kritičnih cestnih odsekih, s prenašanjem čez ceste						
Organizacija reševanja dvoživk	2025	2026	2027	2028	2029	
Reševanje dvoživk, predvidoma na relacijah Dornberk - Štanjel (odsek 1013), Branik - Komen (odsek 6807) ter Razdrto - Senožče (odsek 0307) ter na Klancu pri Kozini	2025	2026	2027	2028	2029	
4.1.5. Izboljšanje stanja ohranjenosti ilirskih hrastovo-belogabrovih gozdov (HT_91L0) in hrastovega kozlička (SP_1088)						
UKREP 1: Odstranjevanje tujerodnih vrst in obnova sestave hrastovo-belogabrovih gozdov						
Identifikacija natančnih lokacij hrastovo-belogabrovih gozdov	2025	2026	2027	2028	2029	
Odstranjevanje tujerodnih vrst na 1 ha in zasaditev skupno 100 sadik nosilnih dreves habitatov HT_91L0	2025	2026	2027	2028	2029	

Aktivnosti sklopov, varstvenih ciljev in ukrepov/Leto izvajanja					
4.1. VSEBINSKI SKLOP					
4.1.5. Izboljšanje stanja ohranjenosti ilirskih hrastovo-belogabrovih gozdov (HT_91L0) in hrastovega kozlička (SP_1088)					
UKREP 2: Pogodbena varstvo starih hrastov za zaščito hrastovega kozlička					
Izvedba 4 delavnic za lastnike hrastovih dreves	2025	2026	2027	2028	2029
Pogodbena varstvo starih hrastov za zaščito hrastovega kozlička - za skupno 65 m3 prostornine hrastovega lesa (oz. 10 - 20 dreves)	2025	2026	2027	2028	2029
4.1.6. Izboljšanje stanja ohranjenosti smrdokavre (A232) in velikega skovika (A214)					
UKREP 1: Izboljšanje habitatnih struktur za velikega skovika in smrdokavro					
(i) Razvoj gnezdilnic in njihovo umeščanje v prostor					
Priprava načrtov za izdelavo dveh tipov gnezdilnic	2025	2026	2027	2028	2029
Izdelava skupno 100 gnezdilnic, od tega 50 za kraške hiše in 50 za suhe zidove ali griže	2025	2026	2027	2028	2029
Oprema dveh gnezdilnic s kamerami in ostalo opremo za oddaljeno snemanje in prikazovanje v živo	2025	2026	2027	2028	2029
Umeščanje gnezdilnic v prostor, vključno z zbiranjem prijav in izborom ustreznih lokacij	2025	2026	2027	2028	2029
Priprava in oblikovanje priznanj in majic za varuhe skovika in smrdokavre ter naročilo	2025	2026	2027	2028	2029
Organizacija kongresa mladih	2025	2026	2027	2028	2029
Ugotavljanje učinka - popisi smrdokavre in skovika pred namestitvijo gnezdilnic in po namestitvi gnezdilnic	2025	2026	2027	2028	2029
(ii) Ciljno sajenje murv in drugega sadnega drevja					
Monitoring območja za identifikacijo najustrežnejših lokacij za zasaditev dreves	2025	2026	2027	2028	2029
Priprava seznama lastnikov zemljišč, osebna komunikacija z lastniki in priprava poziva za sodelovanje lokalnih lastnikov zemljišč, ki imajo ustrezne površine za zasaditev	2025	2026	2027	2028	2029
Zasaditev 100 dreves	2025	2026	2027	2028	2029
UKREP 2: Obnova suhih zidov					
Izvedba 8 predavanj	2025	2026	2027	2028	2029
Obnova suhih zidov (izbor izvajalca, koordinacija del, ipd.)	2025	2026	2027	2028	2029
4.1.7. Izboljšanje stanja ohranjenosti velikega podkovnjaka, vejicatega netopirja in drugih vrst netopirjev na gradu Rihemberk					
UKREP 1: Sanacija strešnih in stropnih konstrukcij					
Naročilo in izdelava PGD/PZI ter arheološkega pregleda strešnih in stropnih konstrukcij gradu Rihemberk	2025	2026	2027	2028	2029
Priprava naravovarstvenih smernic obnove strešnih in stropnih konstrukcij gradu Rihemberk	2025	2026	2027	2028	2029
Sanacija strešnih in stropnih konstrukcij (pridobivanje ustreznih dovoljenj, izbor izvajalca, gradbeni nadzor in varstvo pri delu, koordinacija in nadzor)	2025	2026	2027	2028	2029
UKREP 2: Ureditev zunanje razsvetljave gradu Rihemberk					
Projektna dokumentacije za vzpostavitev/prilagoditev zunanje razsvetljave gradu Rihemberk (naročilo, izdelava, sodelovanje pri pripravi)	2025	2026	2027	2028	2029
Zamenjava stare/namestitev nove zunanje razsvetljave (izbor izvajalca za el. priključke, koordinacija ter nadzor del)	2025	2026	2027	2028	2029
4.2. SPLOŠNI SKLOP					
Vodenje in koordinacija					
Priprava poročil in management projekta	2025	2026	2027	2028	2029
Ureditev učne poti z interpretacijskimi točkami okoli vodnega zadrževalnika v Klancu pri Kozini					
Ureditev učne poti z interpretacijskimi točkami okoli vodnega zadrževalnika v Klancu pri Kozini	2025	2026	2027	2028	2029
Vzpostavitev interpretacijskega centra naravne dediščine Kraškega roba					
Izdelava projektne dokumentacije, ki bo vključevala načrt interpretacije, idejno zasnovo, idejni projekt in projekt za izvedbo (PZI) (od postopka naročila do sodelovanja z izvajalcem)	2025	2026	2027	2028	2029
Sodelovanje pri procesu nadgradnje, ki zajema izdelavo vseh eksponatov, multimedijskih vsebin, izdelavo interpretacijskih vsebin ter dobavo in namestitev tehnične opreme	2025	2026	2027	2028	2029
Vzpostavitev vstopnih točk na Kraškem robu					
Izdelava projektne dokumentacije za ureditev treh vstopnih točk, sodelovanje pri pripravi dokumentacije, priprava javnega naročila za izvedbo in izbor izvajalca	2025	2026	2027	2028	2029
Vzpostavitev treh vstopnih točk (koordinacija, priprava interpretacijskih vsebin, nadzor nad delom)	2025	2026	2027	2028	2029
Ureditev oziroma nadgradnja obstoječih prostorov na gradu Rihemberk za interpretacijo naravovarstvenih vsebin					
Ureditev dvorane za interpretacijo pomena varovanja netopirjev (od postopka izbire izvajalca do nadzora izvedbenih del)	2025	2026	2027	2028	2029
Priprava interpretacijskih vsebin	2025	2026	2027	2028	2029
Izdelava izobraževalno-ozaveševalnega dokumentarnega filma o Krasu kot ogroženi vroči točki biodiverzitete					
Izvedba javnega naročila snemanja dokumentarnega filma in sodelovanje s snemalno ekipo	2025	2026	2027	2028	2029
Organizacija premiernega predvajanja dokumentarnega filma	2025	2026	2027	2028	2029
4.3. INFORMIRANJE IN KOMUNICIRANJE					
Nadgradnja spletne strani in komunikacija preko družbenih omrežij					
Izdelava spletne strani, priprava vsebin, posodabljanje	2025	2026	2027	2028	2029
Komunikacija preko družbenih omrežij - priprava in objava novic	2025	2026	2027	2028	2029
Tiskovne konference in komunikacija v medijih					
Organizacija treh tiskovnih konferenc (priprava vabil, gradiva, sodelovanje)	2025	2026	2027	2028	2029
Komunikacija v medijih - priprava prispevkov, javljanje na radio, sodelovanje v TV prispevkih, ipd.	2025	2026	2027	2028	2029
Izdelava in namestitev tabel in panojev					
Izdelava table (naročilo, priprava vsebin)	2025	2026	2027	2028	2029
Izdelava prenosnega panoja	2025	2026	2027	2028	2029
Promocijski material in zloženka					
Naročilo promocijskega materiala	2025	2026	2027	2028	2029
Priprava zloženke o projektu (naročilo oblikovanja in priprava vsebine)	2025	2026	2027	2028	2029

7.4.2 VARIANTA 0: BREZ INVESTICIJE

Varianta 0 oziroma varianta brez investicije pomeni da se projekt ne izvaja.

7.5 VARSTVO OKOLJA

Projekt ZAKRAS2 se izvaja na izjemno naravovarstveno pomembnem območju – na območjih Natura 2000 Kras (SI3000276, SI5000023) in na Natura 2000 območju Dolina Branice (SI3000225), ki vključujejo suha travnišča, jame, vodna telesa, gozdove in druge pomembne habitate ter zatočišča za ogrožene vrste. Cilj projekta ni le preprečiti negativne vplive na okolje, temveč aktivno izboljšati stanje ohranjenosti izbranih habitatnih tipov in vrst, skladno s cilji PUN 2023–2028.

Naravovarstvena naravnost projekta: Projekt je v celoti usmerjen v naravovarstveno delovanje. Vsi ukrepi so naravovarstveno načrtovani, prostorsko opredeljeni in izvedeni skladno z usmeritvami iz PUN 2023–2028. Projekt ne povzroča negativnih vplivov, temveč vključuje ukrepe za odstranjevanje groženj, kot so:

- zaraščanje travnišč,
- izginjanje mokrišč in upad dvoživk,
- onesnaženost jam in podzemnega sveta,
- izguba habitatnih dreves,
- propadanje kotišč netopirjev,
- prekomerni obisk občutljivih območij.

Vplivi po vsebinski naravi ukrepov: Z izvedbo načrtovanih ukrepov bo projekt ZAKRAS2 prispeval k naslednjim pozitivnim vplivom na stanje narave:

- obnovljenih bo 180 ha, izboljšanih 10,5 ha in ohranjenih 6 ha vzhodno submediteranskih suhih travnišč ter habitatov hribskega škrjanca, vrtnega strnada in raznolistne mačine (VC 4.1.1).
- obnovljenih bo 3 ha habitatov barjanskega okarčka (VC 4.1.2).
- s čiščenjem se bo izboljšalo stanje jam, ki niso odprte za javnost in človeške ribice na 0,012 ha (VC 4.1.3).
- z obnovo vodnih teles, kalov in zadrževalnika v Klancu pri Kozini se bodo obnovili habitati hribskega urha, velikega pupka in laške žabe na 0,36 ha (VC 4.1.4).
- z ukrepi preprečevanja smrtnosti na selitvenih poteh se bo izboljšalo stanje hribskega urha, velikega pupka in laške žabe na 0,23 ha (VC 4.1.4).
- izboljšalo se bo stanje ilirskih hrastovo-belogabrovih gozdov in habitata hrastovega kozlička na 1.02 ha (VC 4.1.5).
- s sajenjem sadnih dreves, nameščanjem gnezdilnic in obnovo suhih zidov se bo gnezditveni in prehranjevalni habitat smrdokavre in velikega skovika obnovil na 0,08 ha in izboljšal na 10.1 ha (VC 4.1.6).
- z obnovo kotišč in prilagoditvijo razsvetljave gradu se bo izboljšal gnezditveni habitat netopirjev na skupno 0,0487 ha (VC 4.1.7).
- z vzpostavitvijo učne poti in interpretacijskega centra se bo povečala ozaveščenost obiskovalcev o naravnih in kulturnih vrednotah območja,
- z usmerjanjem obiska preko treh vstopnih točk, označitvijo poti, digitalnimi vsebinami in ozaveščevalnimi aktivnostmi se bo zmanjšal antropogeni pritisk na naravovarstveno občutljiva območja.

Okoljski vplivi med izvajanjem in omilitveni ukrepi: Čeprav je projekt usmerjen v izboljšanje stanja v naravi, lahko med izvajanjem določenih aktivnosti (npr. obnova objektov, odstranjevanje odpadkov, zemeljska dela) pride do začasnih vplivov na okolje, ki bodo ustrezno obvladovani. V Tabeli 15 so predstavljeni rezultati analize morebitnih vplivov na okolje z omilitvenimi ukrepi in priporočili.

Tabela 15: Predvideni vplivi na okolje, omilitveni ukrepi in priporočila

Okoljski vidik	Predvideni vplivi		Omilitveni ukrepi in priporočila
	Med izvajanjem aktivnosti	Med obratovanjem	
Zrak	Emisije iz strojev (košnja, gradbena dela, transport)	Ni pomembnih vplivov	Uporaba vzdrževane opreme, optimizacija prevozov, kratkotrajna dela
Tla in podtalnica	Možnost onesnaženja tal in voda ob obnovi vodnih teles, zaraščene površine	Dolgoročna izboljšava habitatov (vodna telesa, travišča)	Uporaba zaščitnih ukrepov pri delih, obvezen nadzor, prepoved škodljivih snovi
Vode	Motnje pri obnovi kalov in zadrževalnika	Izboljšanje kakovosti vodnih habitatov	Dela se izvajajo izven paritvene sezone dvoživk, v suhem obdobju, kontrola odtoka, preprečevanje erozije.
Hrup	Povečan hrup ob delih (mehanizacija, sečnja, sajenje)	Ni vplivov	Časovna omejitev del glede na razmnoževalna obdobja vrst
Odpadki	Gradbeni, biološki in embalažni odpadki	Minimalni obratovalni odpadki	Ločeno zbiranje, oddaja pooblaščenim zbiralcem, brez deponij v naravi.
Narava in biodiverziteta	Morebitne motnje vrst med deli (npr. netopirji, dvoživke)	Povečana kakovost habitatov, izboljšani pogoji za ciljne vrste	Izvedba del izven občutljivih obdobj, naravovarstveni nadzor, stalni monitoring
Podzemni svet in jame	Možna dvigovanja usedlin in mikroonesnaženje ob odstranjevanju odpadkov	Očiščeni jamski ekosistemi, zmanjšano onesnaženje	Čiščenje izvajajo usposobljeni izvajalci, dela se nadzoruje, uporaba zaščitnih sredstev, odstranjevanje nevarnih odpadkov v skladu z zakonodajo
Svetlobno onesnaženje	Osvetlitev gradbišč in vstopnih točk	Možnost motenj netopirjev pri neustreznih razsvetljavi	Uporaba prilagojene razsvetljave (Rihemberk), svetila z usmerjeno in toplo svetlobo
Kulturna dediščina	Med zemeljskimi deli lahko pride do odkritja arheoloških ostalin.	Ni vplivov	V primeru najdb arheoloških ostalin se obvesti območno enoto ZVKDS. Pri zemeljskih delih na poznanih arheoloških najdiščih se zagotovi arheološki nadzor.
Družbeno vplivi	Možne nevšečnosti lokalnemu prebivalstvu med deli	Večja prepoznavnost in vključevanje javnosti, interpretacija	Vnaprejšnje obveščanje skupnosti, vključevanje lastnikov, izobraževalne aktivnosti
Krajina	Posegi v krajino (čistilna dela, zasaditve)	Povečana krajinska kakovost	Uporaba avtohtonih vrst, skladnost z lokalno identiteto

Na podlagi Uredbe o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje³, je bilo ugotovljeno, da za predlagane aktivnosti projekta ZAKRAS2 ni potrebno izvesti PVO (Presoje vplivov na okolje), saj gre za neinvazivne naravovarstvene ukrepe z omejenimi prostorskimi posegi, brez znatnega vpliva na okolje.

Projekt ZAKRAS2 z izvedbo ukrepov na traviščih, mokriščih, v jamah, gozdovih in kulturni krajini pomembno prispeva k izboljšanju naravnega stanja območij Natura 2000 Kras (SI3000276, SI5000023) in območju Natura 2000 Dolina Branice (SI3000225). Ukrepi so usmerjeni v dolgotrajno izboljšanje habitatov in vrst, povečanje funkcionalnosti ekosistemov ter ozaveščanje javnosti. Investicija ima pozitiven vpliv na okolje in prispeva k uresničevanju obveznosti Republike Slovenije iz evropskih naravovarstvenih direktiv.

7.5.1 NAČELO, DA SE NE ŠKODUJE BISTVENO OKOLJSKIM CILJEM EVROPSKE UNIJE (DNHS)

Projekt bo izveden v skladu z načelom, da se ne škoduje bistveno okoljskim ciljem Evropske unije, določenim v 17. členu Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L št. 198 z dne 22. junija 2020, str. 13) in Tehničnimi smernicami za uporabo „načela, da se ne škoduje bistveno“ v skladu z uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost, ki so bile objavljene dne 18.2.2021 v UL EU št. C58/01.

Skladno z navedeno Uredbo in tehničnimi smernicami bo pri načrtovanju in izvedbi investicijskega projekta upoštevano:

- da projekt ne bo povzročil znatnih emisij toplogrednih plinov,
- da ne bo imel negativnih vplivov na podnebje (na trenutno in pričakovano stanje),

³ Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2)

- da ne bo imel negativnih vplivov na trajnostno rabo in varstvo vodnih virov,
- da bo skladen s konceptom krožnega gospodarstva,
- da ne bo znatno povečal emisij, onesnaževal v zrak, vodo ali tla,
- ne bo bistveno škodljiv za varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov.

7.5.2 OCENA STROŠKOV ZA ODPRAVO NEGATIVNIH VPLIVOV

Projekt ZAKRAS2 je zasnovan z izhodiščem varovanja narave, izboljšanja stanja habitatnih tipov in trajnostnega upravljanja območij Nature 2000. Vse aktivnosti so skrbno načrtovane v skladu z naravovarstvenimi smernicami, obstoječimi upravljavskimi dokumenti in zakonodajo. Projekt ne bo povzročil negativnih vplivov na okolje, družbo ali lokalno gospodarstvo.

V projektu ZAKRAS2:

- Ne bodo izvedeni posegi, ki bi slabšali stanje naravnih vrednot ali habitatov,
- ni predvidenih gradbenih ali infrastrukturnih del z motilnim vplivom,
- ne bo negativnih vplivov na lokalno prebivalstvo, kulturno dediščino ali socialno strukturo območja in
- ne bo negativnih vplivov na obstoječe kmetijske in druge gospodarske dejavnosti.

Ker projekt s svojo vsebino in izvedbo ne bo povzročil negativnih učinkov, stroški za njihovo odpravo niso predvideni, kar se odraža tudi v finančni konstrukciji projekta.

7.6 KADROVSKO-ORGANIZACIJSKA SHEMA

PŠJ bo kot vodilni partner projekta ZAKRAS2 skrbel za vodenje celotnega projekta, koordinacijo vseh aktivnosti med posameznimi partnerji ter pravočasno in ustrezno izvajanje posameznih ukrepov. Za izvedbo projekta bodo zadolženi vodja projekta ter dva višja naravovarstvena svetovalca. Vsi trije bodo zaposleni v PŠJ in financirani iz projektnih sredstev projekta ZAKRAS2.

Vsak projektni partner ima za koordinacijo projekta predvidenega projektnega koordinatorja. PŠJ vodja projekta in koordinatorji vseh projektnih partnerjev bodo vključeni v projektno skupino za koordinacijo aktivnosti. Poslanstvo te ožje projektne skupine bo učinkovito in uspešno reševanje potencialnih težav in doseganje visoko kakovostne izvedbe projekta, pri čemer bo uporabljeno vse znanje in v preteklosti pridobljene izkušnje pri vodenju podobnih projektov.

PŠJ poleg same koordinacije sodeluje tudi pri izvedbi večine projektnih aktivnosti. V sklopu varstvenega cilja za izboljšanje stanja vzhodno submediteranskih suhih travnišč (VC 4.1.1) bo PŠJ s sklepanjem pogodbenega varstva spodbujal odstranjevanje zarasti, dosejevanje travnih mešanic, uvajanje rotacijske paše in varovanje rastišč raznolistne mačine. S krtačenjem površin bo podprl aktivnosti ZRSVN pri ukrepu za barjanskega okarčka (VC 4.1.2) ter sodeloval pri aktivnostih čiščenja in zapiranja jam na območju Krasa, ki jih bo koordiniral ZRSVN (VC 4.1.3). PŠJ bo izvajal ukrepe za varovanje dvoživk (VC 4.1.4), in sicer obnovo kalov na Krasu, pomagal bo MONG in OHK pri obnovi vodnih teles, prav tako bo strokovno podprl aktivnosti OHK pri vzpostavitvi podhodov in varovalnih ograj v Klancu pri Kozini. PŠJ bo skupaj z ZRSVN organiziral aktivnosti prenašanja dvoživk na kritičnih odsekih cest. Skupaj z ZRSVN bo vključen v izvedbo varstvenega cilja za izboljšanje stanja ilirskih hrastovo-belogabrovih gozdov in hrastovega kozlička (VP 4.1.5). Sodeloval bo pri odstranjevanju invazivnih vrst in sklepanju pogodbenega varstva hrastovih dreves. PŠJ bo v sklopu varovanja smrdokavre in velikega skovika (VC 4.1.6) zadolžen predvsem za komunikacijo z domačini in ozaveščevalne aktivnosti, kot sta imenovanja varuhov teh dveh vrst in organizacijo kongresa mladih. Sodeloval bo tudi pri aktivnostih umeščanja gnezdilnic v prostor in pri saditvi dreves. Poleg managementa projekta, bo koordiniral in bil aktivno vpleten v vse aktivnosti splošnega sklopa (4.2) ter aktivnosti informiranja in komuniciranja (4.3).

ZRSVN bo v okviru projekta ZAKRAS2 analiziral in pripravil strokovne usmeritve za ohranjanje ugodnega stanja habitatov. Prav tako bo vodil posamezne aktivnosti, in sicer ukrepe za izboljšanje habitata barjanskega okarčka (VC 4.1.2) ter ukrepe za izboljšanje habitata ilirskih hrastovo-belogabrovih gozdov in hrastovega kozlička (VC 4.1.5). Sodeloval bo tudi pri številnih drugih aktivnostih, kot so ukrepi za izboljšanje stanja jam (VC 4.1.3), dvoživk (VC 4.1.4) in netopirjev na gradu Rihemberk (VC 4.1.7). ZRSVN bo poleg koordinacije svojih zadolžitev zagotavljal tudi strokovno podporo projektne

osebju, hkrati pa bo imel tudi pomembno vlogo pri spodbujanju domačinov v vključevanje aktivnosti za izboljšanje stanja habitatov.

V projektu bo DOPPS izvajal varstveno-ornitološke in komunikacijske vsebine, za katere ima odlično usposobljen kader z bogatimi izkušnjami. DOPPS je bil izdelovalec strokovnih podlag za določitev SPA območij in aktivno vključen v pripravo Operativnega programa upravljanja z območji Natura 2000. Ima bogate izkušnje s ciljnim upravljanjem habitata za ptice, ki ga v praksi izvaja na območju treh naravnih rezervatov. Je vodilna organizacija z vidika monitoringov ptic in raziskovanja, premore najboljše spletno ornitološko podatkovno zbirko v državi in ima bogate izkušnje na področju spremljanja ptic s pomočjo satelitske telemetrije. DOPPS ima tudi bogate izkušnje na področju komunikacije od nivoja obsežnih naravovarstvenih kampanj, do ciljnih izobraževanj s pomočjo predavanj, internetne komunikacije, tiskovin in video vsebin.

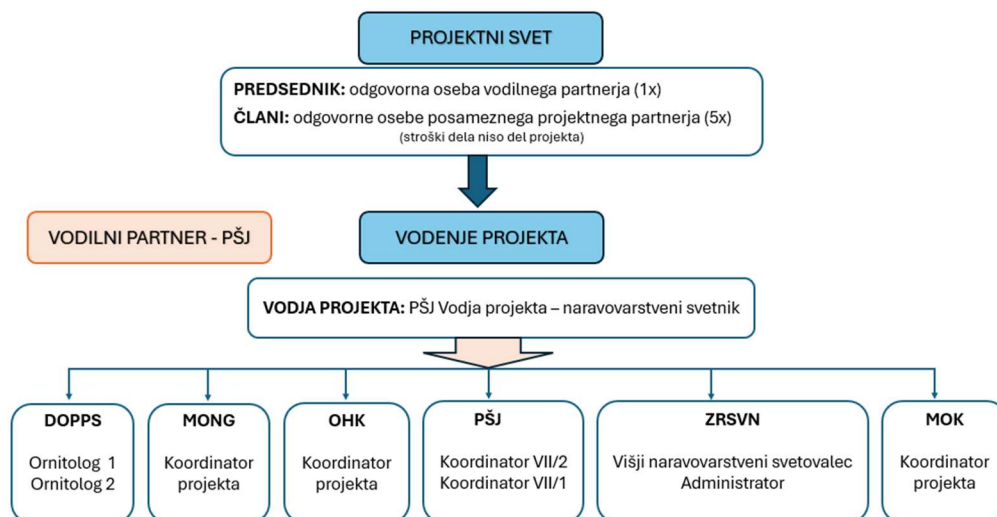
DOPPS bo koordiniral izvedbo varstvenega cilja za izboljšanje stanja smrdokavre in velikega skovika (VC 4.1.6). V sklopu tega cilja bo aktivno vključen v razvoj dveh tipov gnezdilnic in njihovo umeščanje v prostor, ciljno sajenje murv in drugega sadnega drevja ter spremljanje učinkov izvedenih aktivnosti za smrdokavro in velikega skovika. Sodeloval bo tudi pri določevanju območij in načrtov obnove vzhodno submediteranskih suhih travnišč (VC 4.1.1, ukrep 1) in pripravi ukrepa rotacijske paše, nadzoru in spremljanju učinkov rotacijske paše (VC 4.1.1, ukrep 3.i.). V sklopu splošnega sklopa projekta (4.2) bo, poleg izvajanja aktivnosti managementa projekta, nudil strokovno podporo pri vzpostavitvi interpretacijskega centra Kraški Rob in vzpostavljanju treh vstopnih točk. Vključen je tudi v izvedbo aktivnosti sklopa informiranja in komuniciranja (4.3). Sodeloval bo na tiskovnih konferencah, pripravljal objave za družbena omrežja in spletno stran (objave iz gnezda) ter sodeloval z mediji.

MONG bo v projektu ZAKRAS2 koordinirala izvedbo varstvenega cilja za izboljšanje stanja netopirjev (VC 4.1.7). V sklopu tega cilja bo aktivno vključena v sanacijo strešnih in stropnih konstrukcij ter ureditev razsvetljave na gradu Rihemberk, s ciljem zaščite kotišč netopirjev. Sodelovala bo tudi pri določevanju območij obnove vzhodno submediteranskih suhih travnišč (VC 4.1.1, ukrep 1), obnovi vodnih teles na gradu Rihemberk (VC 4.1.4) in obnovi suhih zidov (VC 4.1.6). MONG bo v sklopu splošnega sklopa projekta (4.2), poleg izvajanja aktivnosti managementa projekta, uredila oziroma nadgradila obstoječe interpretaciji namenjene prostore na gradu Rihemberk za interpretacijo naravovarstvenih vsebin projekta ZAKRAS2. Vključena je tudi v izvedbo aktivnosti sklopa informiranja in komuniciranja (4.3). Sodelovala bo na tiskovnih konferencah, pripravljala objave za družbena omrežja in spletno stran ter sodelovala z mediji.

V projektu ZAKRAS2 bo MOK sodelovala pri določevanju območij obnove vzhodno submediteranskih suhih travnišč (VC 4.1.1, ukrep 1) in pri obnovi suhih zidov (VC 4.1.6). V splošnem sklopu projekta (4.2), bo poleg izvajanja aktivnosti managementa projekta, vzpostavila Interpretacijski center naravne dediščine Kraškega roba v vaškem domu Gabrovica, ki bo na interaktiven in multimedijski način predstavil izjemno naravno bogastvo tega območja ter vzpostavila tri vstopno usmerjevalne točke. MOK je vključena tudi v izvedbo aktivnosti sklopa informiranja in komuniciranja (4.3). Sodelovala bo na tiskovnih konferencah, pripravljala objave za družbena omrežja in spletno stran ter sodelovala z mediji.

OHK bo v projektu ZAKRAS2 v sklopu varstvenega cilja za izboljšanje stanja dvoživk (VC 4.1.4) koordinirala obnovo vodnega zadrževalnika ter vzpostavitev podhodov in varovalnih ograj za dvoživke v Klancu pri Kozini. Sodelovala bo tudi pri določevanju območij obnove vzhodno submediteranskih suhih travnišč (VC 4.1.1, ukrep 1) in obnovi suhih zidov (VC 4.1.6). V sklopu splošnega sklopa projekta (4.2) bo izvajala aktivnosti managementa projekta. Poleg tega bo koordinirala tudi ureditev učne poti z interpretacijskimi točkami okoli obnovljenega zadrževalnika v Klancu pri Kozini. OHK bo vključena tudi v izvedbo aktivnosti sklopa informiranja in komuniciranja (4.3). Sodelovala bo na tiskovnih konferencah, pripravljala objave za družbena omrežja in spletno stran ter sodelovala z mediji.

Organigram strukture projektne skupine:

Vodenje in usklajevanje projekta ZAKRAS2 bo prevzel vodja projekta, zaposlen pri vodilnem partnerju (PŠJ). Odgovoren bo za usmerjanje izvedbenih aktivnosti, nadzor nad potekom nalog in koordinacijo sodelovanja med partnerji. Pod njegovim vodstvom bo delovala projektna skupina, sestavljena iz predstavnikov vseh sodelujočih organizacij – koordinatorjev, naravovarstvenih svetovalcev, ornitologov ter administrativno-tehničnega osebja. Vsak partner bo izvajal svoje naloge, pri čemer mu bodo v pomoč tudi lastne strokovne in administrativno-finančne službe.

Projektne svet bo nudil podporo pri strateškem usmerjanju in spremljanju projekta. Sestavljajo ga odgovorne osebe posameznih partnerskih organizacij, predseduje pa mu zakoniti zastopnik vodilnega partnerja. Delo projektne sveta ne predstavlja stroška projekta.

7.6.1 STRUKTURA ZAPOSLENIH NA PROJEKTU PO PARTNERJIH

Na projektu ZAKRAS2 bo pri izvedbi aktivnosti sodelovalo skupno deset oseb. Šest izmed njih bo na novo zaposlenih posebej za potrebe izvajanja projekta, štirje pa bodo v delnem obsegu na projekt prerazporejeni. To so strokovnjaki ZRSVN in DOPPS, z bogatimi izkušnjami na področjih varstva narave, upravljanja območij Natura 2000 in spremljanja stanja vrst ter habitatov.

Struktura zaposlenih je bila oblikovana glede na vsebinske potrebe projekta, zahteve posameznih nalog in razpoložljivost kadrov z ustreznimi kompetencami.

Novozaposlene osebe bodo prevzele ključne naloge vodenja, koordinacije in strokovne izvedbe ukrepov na terenu. Med njimi bodo trije zaposleni pri vodilnem partnerju PŠJ. To so vodja projekta ter dva koordinatorja, ki bodo izvajali ukrepe za suha travnišča, jame, dvoživke, vključeni pa so tudi v izvedbo večine ostalih projektne aktivnosti. Po enega projektne koordinatorja pa bodo na novo zaposlile tudi tri občine, vključene v projekt (MOK, MONG, OHK). Ti koordinatorji bodo v svojih občinskih upravah skrbeli za usklajevanje in izvedbo aktivnosti, pripravo poročil, administrativno podporo ter redno sodelovanje z vodilnim partnerjem.

ZRSVN bo na projekt prerazporedil višjega naravovarstvenega svetovalca in administratorja. Višji naravovarstveni svetovalec bo zagotavljal strokovno podporo pri vseh ukrepih, samostojno pa bo izvedel aktivnosti izboljšanja stanja barjanskega okarčka in hrastovega kozlička. DOPPS bo na projekt prerazporedil dva ornitologa, ki bosta strokovno spremljala izvedbo ukrepov za ptice, vključno s postavitvijo gnezdilnic in sajenjem sadnih dreves.

V nadaljevanju so podrobno predstavljeni načrtovani kadri z nazivom delovnega mesta, vrsto zaposlitve, odstotkom zaposlenosti, plačnim razredom ter zahtevano/dejansko delovno dobo (Tabela 16).

Tabela 16: Prikaz načrtovanega kadra za izvedbo projekta ZAKRAS2

Naziv zaposlitve	Vrsta zaposlitve	Odstotek zaposlitve	Plačni razred	Zahtevana delovna doba
PŠJ Vodja projekta - naravovarstveni svetnik	Nova zaposlitev	100%	26	5 let
PŠJ Koordinator VII/2	Nova zaposlitev	100%	21	3 leta
PŠJ Koordinator VII/1	Nova zaposlitev	100%	17	8 mesecev
ZRSVN Višji naravovarstveni svetovalec	Obstoječ kader	61%	30	20 let (dejanska)
ZRSVN Administrator	Obstoječ kader	20%	22	10 let (dejanska)
DOPPS Ornitolog 1	Obstoječ kader	55%	30	1 leto (dejanska)
DOPPS Ornitolog 2	Obstoječ kader	22%	35	2 leti (dejanska)
MONG Koordinator projekta	Nova zaposlitev	100%	21	0 (ne bo zahtevana)
MOK Koordinator projekta	Nova zaposlitev	100%	26	3 leta
OHK Koordinator projekta	Nova zaposlitev	100%	21	3 leta

V Tabeli 17 so podane še podrobnejše informacije, vključno z glavnimi zadolžitvami, za predvidene novozaposlene.

Tabela 17: Struktura zaposlenih po partnerjih

Projektni partner (kratica)	Naziv delovnega mesta	Naloge v projektu	Plačilni razred (prevedeno)	Mesečna bruto, bruto plača, regres in ostali stroški zaposlitve (EUR)	FTE (%)	Zaposlitev	Zahtevana izobrazba	Zahtevana delovna doba
PŠJ	Vodja projekta - naravovarstveni svetnik	Vodenje projekta in občasna pomoč pri izvedbi strokovnih aktivnosti	26	4.166,67	100	nova	VII/2	5 let
PŠJ	Koordinator VII/2	Koordinacija in sodelovanje pri izvedbi strokovnih aktivnosti ter sodelovanje pri komunikacijskih aktivnostih	21	3.333,33	100	nova	VII/2	3 leta
PŠJ	Koordinator VII/1	Podpora pri izvedbi strokovnih aktivnosti ter sodelovanje pri komunikacijskih aktivnostih	17	2.916,67	100	nova	VII/1	8 mesecev
MONG	Koordinator projekta	Koordinacija vseh aktivnosti MONG in izvedba nalog vodenja za partnerja – administrativna dela, priprava poročil, sodelovanje z PŠJ	21	3.333,33	100	nova	VII/1	0
MOK	Koordinator projekta	Koordinacija vseh aktivnosti MOK in izvedba nalog vodenja za partnerja – administrativna dela, priprava poročil, sodelovanje z PŠJ	26	4.166,67	100	nova	VII/1	3 leta
OHK	Koordinator projekta	Koordinacija vseh aktivnosti OHK in izvedba nalog vodenja za partnerja – administrativna dela, priprava poročil, sodelovanje z PŠJ	21	3.333,33	100	nova	VII/1	3 leta

Novozaposleni bodo zaposleni za določen čas za čas trajanja projekta. Po njegovem zaključku bo naloge, povezane z vzdrževanjem in spremljanjem rezultatov, prevzel obstoječ kader sodelujočih organizacij.

7.7 PREDVIDENI VIRI FINANCIRANJA INVESTICIJE V STALNIH IN TEKOČIH CENAH

7.7.1 VARIANTA 1: Z INVESTICIJO

Projekt se bo izvajal od avgusta 2025 do konca avgusta 2029 in se bo v celoti financiral iz Programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji, v okviru prednostne naloge 3: *Zelena preobrazba za podnebno nevtralnost*. Upravičeni so vsi stroški, vključno z DDV.

Celotna vrednost projekta po stalnih cenah znaša 5.495.932,07 EUR (z DDV). V Tabeli 18 so predstavljeni viri financiranja projekta po letih izvajanja po stalnih cenah z DDV.

Tabela 18: Viri financiranja investicije po stalnih cenah (v EUR, z DDV)

Vir za izvedbo projekta ZAKRAS2 iz prednostne naloge 3, specifičnega cilja RSO2.7	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj
Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) (40 %)	140.356,89 €	739.139,74 €	509.554,11 €	481.242,32 €	328.079,77 €	2.198.372,83 €
Sredstva proračuna Republike Slovenije (60 %)	210.535,33 €	1.108.709,60 €	764.331,17 €	721.863,49 €	492.119,65 €	3.297.559,24 €
Skupaj	350.892,22 €	1.847.849,34 €	1.273.885,28 €	1.203.105,81 €	820.199,42 €	5.495.932,07 €

Celotna vrednost projekta po tekočih cenah znaša 5.747.840,45 EUR (z DDV). V Tabeli 19 so predstavljeni viri financiranja projekta po letih izvajanja po tekočih cenah z DDV.

Tabela 19: Viri financiranja investicije po tekočih cenah (v EUR, z DDV)

Vir za izvedbo projekta ZAKRAS2 iz prednostne naloge 3, specifičnega cilja RSO2.7	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj
Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) (40 %)	140.356,89 €	756.139,95 €	532.229,27 €	513.196,82 €	357.213,25 €	2.299.136,18 €
Sredstva proračuna Republike Slovenije (60 %)	210.535,33 €	1.134.209,93 €	798.343,91 €	769.795,22 €	535.819,88 €	3.448.704,27 €
Skupaj	350.892,22 €	1.890.349,88 €	1.330.573,18 €	1.282.992,04 €	893.033,13 €	5.747.840,45 €

7.7.2 VARIANTA 0: BREZ INVESTICIJE

Varianta 0 oziroma varianta brez investicije predvideva, da se projekt ne bo izvedel in tako virov financiranja ni možno predstaviti.

7.8 INFORMACIJA O PRIČAKOVANI STOPNJI IZRABE ZMOGLJIVOSTI OZIROMA EKONOMSKI UPRAVIČENOSTI PROJEKTA

Projekt ZAKRAS2 bo z izvajanjem varstvenih ukrepov ter aktivnim vključevanjem lokalnih deležnikov prispeval k dolgoročnemu izboljšanju stanja ključnih habitatov in vrst na Krasu. Prispeval bo k uresničevanju ciljev omrežja Natura 2000 ter splošnemu izboljšanju ekološkega stanja območja.

Investicija projekta ZAKRAS2 ni merljiva s klasičnimi ekonomskimi parametri in je tipična negospodarska investicija, saj gre za operacijo v javno infrastrukturo in operacijo v javnem interesu. Projekt ne bo ustvarjal prihodkov, saj njegov osnovni namen ni ustvarjanje dobička, temveč ustvarjanje pomembnih širših družbenih koristi ter zagotavljanje izvajanja ukrepov, ki so nujni za ohranitev ogroženih habitatnih tipov in vrst na Natura 2000 območju Krasa (SI3000276, SI5000023) in na Natura 2000 območju Dolina Branice (SI3000225).

Projekt vključuje sedem varstvenih ciljev, ki naslavlajo izboljšanje stanja suhih travnišč, habitatov barjanskega okarčka, podzemnih habitatov (jam), vodnih habitatov pomembnih za dvoživke, migracijskih poti, habitatnih dreves ter ciljnih vrst ptic in netopirjev. Poleg tega projekt vzpostavlja osnovno infrastrukturo za usmerjanje obiskovalcev in vključuje

obsežen sklop ozaveščevalnih aktivnosti, vključno z vzpostavitvijo interpretacijskega centra, ureditvijo učne poti, izdelavo komunikacijskih vsebin ter sodelovanjem z lokalnim prebivalstvom.

Za projekt ZAKRAS2 zgolj finančna analiza ni zadostna podlaga za presojo upravičenosti investicije. Celovito odločanje o upravičenosti investicije predstavlja ekonomsko vrednotenje, ki vključuje tudi družbeno ekonomske učinke investicije. Ob upoštevanju minimalnih koristi, ki bodo nastale po izvedbi načrtovane investicije, bodo kazalniki v ekonomski analizi pokazali, da je investicija zaželena s širšega družbenega vidika in bo imela pozitiven vpliv na celotno družbo.

Ekonomska stopnja donosa in ekonomska neto sedanja vrednost bosta pozitivni. Izvedba projekta ZAKRAS2 je upravičena.

8 UGOTOVITEV SMISELNOSTI IN MOŽNOSTI NADALJNE PRIPRAVE INVESTICIJSKE, PROJEKTNE, TEHNIČNE IN DRUGE DOKUMENTACIJE S ČASOVNIM NAČRTOM

Glede na veljavno *Uredbo o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ*⁴ je obseg potrebne dokumentacije za posamezen investicijski projekt odvisen od značilnosti in ocenjene vrednosti investicije, izražene v stalnih cenah z vključenim DDV.

Ocenjena vrednost projekta ZAKRAS2 po stalnih cenah z vključenim DDV znaša 5.495.932,07 EUR. Ker ta znesek presega prag 2.500.000 EUR, je treba v skladu s 4. členom Uredbe o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ, poleg DIIP pripraviti tudi predinvesticijsko zasnovo (PIZ) in investicijski program (IP).

Projekt ustreza vsem zahtevam za financiranje iz Programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji (PEKP) v okviru prednostne naloge 3: *Zelena preobrazba za podnebno nevtralnost*, zato je nadaljnja priprava dokumentacije smiselna. Izvajal se bo na območju obalno-kraške statistične regije (SI044). Prispeval bo k doseganju kazalnika učinka z ID številko RC037 (za bolj razvite regije) v sklopu specifičnega cilja RSO2.7: *Izboljšanje varstva in ohranjanja narave ter biotske raznovrstnosti in zelene infrastrukture, tudi v mestnem okolju, ter zmanjšanje vseh oblik onesnaževanja*, in sicer z ukrepi na izvedenih skupno 211,3507 ha površin na Natura 2000 območjih, kar je približno četrtnina zastavljenega nacionalnega kazalnika, katerega ciljna vrednost je 800 ha.

Poleg prispevka k kazalniku učinka, bo projekt ZAKRAS2 s svojo izvedbo prispeval tudi k kazalniku rezultata, in sicer k programsko specifičnemu kazalniku št. 3: *Vsaj 50% ciljnim vrstam in habitatnim tipom s seznama prednostnih projektov (in 75% iz posameznega projekta), določenih v Programu upravljanja območij Natura 2000 se mora izboljšati stanje ohranjenosti*.

⁴ Uredba o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16)

9 PRIKAZ REZULTATOV OCENJEVANJA Z UTEMELJITVIJO UPRAVIČENOSTI INVESTICIJSKEGA PROJEKTA

Projekt ZAKRAS2 obravnava izvedbo naravovarstvene investicije na območjih Natura 2000 Kras (SI3000276, SI5000023) in na območju Natura 2000 Dolina Branice (SI3000225), s ciljem izboljšanja stanja treh habitatnih tipov in enajstih vrst iz Priloge C Programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2023–2028 (PUN 2023–2028) ter dveh vrst netopirjev iz Priloge B. Projekt je v celoti skladen s strateškimi dokumenti na nacionalni in evropski ravni. Skladen je tudi s cilji Specifičnega cilja RSO2.7 v okviru Programa evropske kohezijske politike 2021–2027.

Projekt vključuje izvajanje 48 ukrepov iz PUN 2023–2028, ki bodo izvedeni na skupno 211,3507 ha površin znotraj območij Natura 2000. Poleg varstvenih ukrepov projekt zajema tudi podporne aktivnosti za informiranje, spremljanje in podporo upravljanju območij. Projekt ne povzroča negativnih vplivov na okolje, družbo ali gospodarstvo. Zasnova projekta temelji na veljavnih strokovnih podlagah, prostorskih aktih in zakonodaji.

Na podlagi celovite presoje vsebinske upravičenosti, variantnosti in skladnosti s strateškimi dokumenti se ugotavlja, da je nadaljnja priprava investicijske dokumentacije smiselna in potrebna.

PRILOGE

Priloga 1: Projektna naloga - ZAKRAS2

Priloga 2: Okvirni finančni in terminski načrt projekta - ZAKRAS2